தஞ்சாவூர் சரசுவதி மகால் வெளியீட்டு எண். 115

நீதிசதகம்

தஞ்சாவூர் மகாராஜா சரபோஜியின்

சரசுவதி மகால் நூலகம்,

தஞ்சாவூர்

2005] [விலை : ரூ. 30-00

தஞ்சாவூர் சரசுவதி மகால் வெளியீட்டு எண் : 115

|| श्रीः ||

|| भर्तृहरिनीतिशतकम् ||

பர்த்ருஹரி

நீதி சதகம்

பதிப்பாசிரியர் :

V. கோபாலய்யங்கார் M. A.,

தஞ்சாவூர் மகாராஜா சரபோஜியின்

சரசுவதி மகால் நூலகம்

தஞ்சாவூர்.

2005

விலை : ரூ. 30-00

நூற்பதிப்பு விளக்கக் குறிப்பு

நூற்பெயர்	: நீதி சதகம்
பதிப்பாசிரியர்	: கோபாலய்யங்கார் M. A.,
வெளியிடுபவர்	: இயக்குநர், சரசுவதி மகால் நூலகம்
வெளியீட்டு எண்	: 115
மொழி	: சம்ஸ்கிருதம்-தமிழ்-ஆங்கிலம்
பதிப்பு	: பதிப்பு
வெளியீட்டு நாள்	: 2005
தாள்	: TNPL 18.6 kgs.
நூல் அளவு	: 21 x 14 c.m.
பக்கங்கள்	: 84
படிகள்	: 1000
எழுத்து	: 16 & 12
அச்சிட்டோர்	: சரசுவதி மகால் நூலகம்
புத்தகக்கட்டு	: மெலிந்த அட்டை
பொருள்	: நீதிநூல்
விலை	: ரூ. 30-00

வெளியீட்டாளர் முகவுரை

நூறுபாக்கள் கொண்ட நூலைச் சதகம் என வடமொழியில் குறிப்பர். பர்த்ருஹரி என்பார் வடமொழியில் கடவுள் வணக்கம் நீங்கலாக நூறு சுலோகங்களால் ஆக்கிய நூலே பர்த்ருஹரி நீதிசதகம் என்பதாகும்.

கி. பி. 7ஆம் நூற்றாண்டில் வாழ்ந்தவராகக் கருதப்பெறும் பர்த்ருஹரி இந்நூல் வாயிலாக மனிதகுலம் மேன்மையுற நூறு நீதிக்கருத்துக்களைக் கூறியுள்ளார். மிக உயர்ந்த கருத்துக்கள் செறிந்த நீதிகளை உணர்த்தும் இந்நூலின் சமஸ்கிருதப்பாக்களை அமரர் ஓ.என். அப்பாஸ்வாமி அய்யரவர்கள் மூலசுலோகங்களுக்கு எந்த மாறுபாடுமின்றி சுவைமிகு தமிழ்ப் பாக்களால் மொழிபெயர்ப்பு செய்துள்ளார். நூற்றொரு தமிழ்ப் பாக்களுடன் அமைந்த இந்நூலுக்கு மேலும் செறிவுகூட்டும் வண்ணம் திரு. வி. கோபாலய்யங்கார் அவர்கள் அவர்கள் சிறந்த ஆங்கில மொழிபெயர்ப்பினையும் தந்துள்ளார். அம்மேதைகளின் முயல்வால் இந்தியப் பண்பாட்டினை எடுத்துரைக்கும் இந்த நீதி இலக்கியம், வடமொழி அறிந்தவர்களுக்கு மட்டுமின்றித் தமிழ் மக்களுக்கும், ஆங்கிலம் அறிந்த அனைவருக்கும் பயன்படும் வகையில் அமைந்துள்ளது. அம்மேதைகளின் பணி என்றென்றும் போற்றுதற்கு உரியதாகும்.

இந்நூல் சிறப்புற வெளிவரத் துணைநின்ற சரசுவதி மகால் நூலக நிருவாக அலுவலர் திரு. இரா. சுப்பிரமணியன், வெளியீட்டு மேலாளர் முனைவர் குடவாயில் பாலசுப்ரமணியன் ஆகியோருக்கும், பதிப்புத்துறை பணியாளர்களுக்கும் என் பாராட்டுக்கள்.

இந்நூலினை அச்சிட நிதி உதவி நல்கிய நடுவண் அரசுக்கு என் நன்றியைத் தெரிவித்துக்கொள்கிறேன்.

மா. வீர சண்முக மணி, இ. ஆ. ப.,
மாவட்ட ஆட்சித்தலைவர் மற்றும்
இயக்குநர்,
சரசுவதி மகால் நூலகம்.

தஞ்சாவூர்
18 - 7 - 2005

PUBLISHER'S NOTE

Bhartrhari, generally assigned to the 7th century A. d. is a vesatile author who has adorned by his works several branches of Sanskrit Literature. Among his numerous writings, the *Satakatraya*, "Three Centuries of Verses" is widely read and appreciated everywhere. The *Srngara Sataka*, or "A Century of Erotic Verses, describes the moods and attitudes of lovers in union and in separation and gives vivid pen pictures of various charming scenes of love. The *Vairagya Sataka* is just the reverse, condemning the temptation of erotic charms and sensuous pleasures and extolling the bliss which renunciation alone can confer on a person. The present poem, the *Niti Sataka*, is a cycle of 100 stanzes, divided into ten sections called *paddhati*, expounding gnomic and didactic sentiments. Bhartrhari's *Niti Sataka* is decidedly the most popular and most oft-quoted among the didactic poems in Sanskrit. In the effective expression of ideas of moral truth and worldly wisdom, in the artistic use of the several figures of speach and illustrations to drive home the ethical sentiments in the dignity of diction and in the rhythm of verses, no other work of this category can match the Niti Sataka.

A translation of this poem into Tamil verse, which has been widely appreciated for its clearness and its own poetic diction, was published through our Library Journal, along with the original verses in sanskrit. The off-prints of the publication were available in our Library so long. In response to requests from friends and

admirers and to satisfy the need of the wider reading public, including University students for whom Nitisataka is often prescribed as a text book, we are now publishing it in regular book form with an English rendering by Sri V. Gopala Iyengar, M. A., an eminent scholar and retired professor of Sanskrit, which, apart from being true to the original, has undoubtedlly an added charm and elegance of diction. And to him our grateful thanks are due. We fervently hope and trust that, with this addition, the book will be of use to a wider range of readers and in pacticular to the students and the younger generation.

Thanjavur
29-12-1966

O. A. NARAYANASWAMI,
Honorary Secretary,
T. M.S.S.M. Library, Thanjavur.

M.BHAKTAVATSALAM

CHIEF MINISTER

Fort. St. George,
Madras.
15-12-64

முன்னுரை

நமது இலக்கியங்கள் பெரும்பாலும் நீதி நூல்களாகவே இருக்கின்றன. தமிழ் இலக்கியங்கள், சமஸ்கிருத இலக்கியங்கள் இரண்டுக்கும் இந்த உண்மை பொருந்தும். தமிழில் ஐம்பெருங்காப்பியங்கள், ஐஞ்சிறு காப்பியங்கள், திருக்குறள், நாலடியார், ஆசாரக்கோவை. நீதி நெறி விளக்கம், நன்னெறி முதலியவை தலையாய அறம் கூறும் நன்னூல்கள் ஆகும்.

சமஸ்கிருத நீதி நூல்களின் ஆரம்பத்தை ரிக்வேதத்திலும், மகாபாரத இதிகாசத்திலும் காணலாம். வரலாற்றுக் காலத்தில் தோன்றிய பழைய நீதி நூல்களில் சாணக்கியர் இயற்றிய சாணக்கிய சதகம், பர்த்ருஹரி இயற்றிய நீதி சதகம், வைராக்கிய சதகம் ஆகியவை சிறப்பாகக் குறிப்பிடத் தக்கவையாகும்.

பர்த்ருஹரியின் நீதிசதகத்தை சிறந்த மேதையும் மொழி வல்லுநருமான காலம் சென்ற ஸ்ரீ ஓ. என். அப்பாஸ்வாமி அய்யர் அவர்கள் தமிழில் இனிய பாக்களாக ஆக்கித் தந்திருக்கிறார். கருத்துச் செறிவோடு இலக்கிய நயமும், அறிவுத்தெளிவும், இனிமையும் நிறைந்து விளங்குகிறது

இப்பாமாலை, தமிழில் பல காலம் நிலைத்து நிற்கக் கூடிய இலக்கியப் படைப்பு இது.

தஞ்சை சரஸ்வதி மகால் நூல் நிலைய நிர்வாகக் குழுவிற்காக அக்குழுவின் கௌரவ காரியதரிசி *ஸ்ரீ ஓ. ஏ. நாராயணசாமி* அவர்கள் இந்த நூலை வெளியிடுவது பற்றி என் மகிழ்ச்சியையும் இம்முயற்சிக்கு என் மனமார்ந்த வாழ்த்துக்களையும் தெரிவித்துக்கொள்ளுகிறேன். தலை சிறந்த சம்ஸ்கிருத இலக்கியங்கள் மேலும் பல தமிழில் வருவதற்கு இந்த நூல் ஒரு தூண்டுகோலாக அமையும் என்று நம்புகிறேன்.

(ஒப்பம்) **பக்தவத்ஸலம்.**

முகவுரை

பர்த்ருஹரி நீதி சதகத்திற்கு என் மதிப்பிற்குரிய காலஞ்சென்ற ஸ்ரீ O. N. அப்பாஸ்வாமி அய்யரவர்கள் நல்ல தமிழ் பாக்கள் செய்துள்ளார். அய்யர் அவர்களின் குமாரரும் என் அன்பிற்குரிய நண்பருமான ஸ்ரீ O. A. நாராயணஸ்வாமி அய்யரவர்கள் அந்த ஏடுகளை அனுப்பினார். அவைகளைப் பார்த்ததும் அந்த எளிய நடையையும் மூல சுலோகங்களின் உட்கருத்தை ஆடிபோல் காட்டி அதே மாதிரி சீர்குன்றாமல் பருந்தும் நிழலும்போல செய்யுள்களில் ஆக்கியிருப்பதையும் நான் படித்துக் களித்தவாறு மற்றவர்களும் அனுபவிக்க வேண்டுமென்ற கருத்து ஏற்பட்டது. என் வேண்டுகோளுக் கிணங்கி ஸ்ரீநாராயணஸ்வாமி அய்யர் அவர்களும் இச்செய்யுள்களை அச்சிட்டுப் பிரசுரிக்க இணங்கினார். ஸ்ரீ ஸரஸ்வதி மஹால் நூலகத்தின் வெளியீட்டில் இந்த செய்யுள்களை அச்சிட ஒப்புக்கொண்டதற்கு நமது நன்றி என்றும் உரித்து.

ஸ்ரீ அப்பாஸ்வாமி அய்யரவர்கள் உயர்ந்த ஆசிரியர் களில் ஒருவர். பல மொழிகளில் அதாவது இந்திய மொழிகள் மட்டும் அல்ல, மற்றும் பிராஞ்சு, ஜெர்மன் முதலிய மேல்நாட்டு பாஷைகளிலும் வல்லுநர். அவருடைய மேன்மையான குணங்களும் மேதையும் படிப்பும் எல்லோரையும் கவர்ச்சி செய்யும் தன்மையது. உயரிய நோக்கங்களைத் தன் வாழ்க்கையிலும் காட்டி

மாணவர்களுக்கும் புகட்டினார். அவர் ஞாபகார்த்தமாக இந்த நூலை வெளியிட வேண்டுமென்பது என் போன்றவர் அவா. அய்யரவர்களின் மேதையையும், பர்த்ருஹரியின் மிக உயரிய கருத்துக்களமையப்பெற்ற சுலோகங்களையும் பற்றி விமர்சனை செய்து முகவுரை எழுத எனக்கு யோக்கியதையும் திறமையும் போதாது என்று உணர்ந்தும் அய்யரவர்கள் பேரில் எனக்குள்ள பக்தியையும் வடமொழி தென்மொழி இவை இரண்டிலும் எனக்குள்ள பற்றுதலுமே இந்தப் பணியை ஏற்றுக்கொண்டதற்குக் காரணங்கள்.

ஸ்ரீ பர்த்ருஹரி எந்த காலத்தியவர், எப்படி இருந்தார் என்ன என்ன நூல்கள் செய்தார் என்பதெல்லாம் நமக்குத் தெரியவில்லை. பெரிய கவிகளின் சரித்திரங்கள் எப்படி நமக்கு ஐயமின்றித் தெரியவில்லையோ அப்படியே ஸ்ரீ பர்த்ருஹரியின் சரித்திரமும், கர்ணபரம்பரையாக, அவர் ஒரு அரசன் என்றும் மாளவதேசத்தை ஆண்டார் என்றும் விக்கிரம சகாப்தத்தை துவக்கிய விக்கிரமாதித்ய மன்னரின் உடன்பிறந்தவரென்றும் ஏதோ தன் மனைவியான ராணியின் நடத்தைப் பிசகினால் வாழ்க்கையை வெறுத்து அரசைத் துறந்து துறவியானார் என்றும் சொல்லப் படுகிறது. ‘यां चिन्तयामि सततं ...’ என்றுள்ள செய்யுளைக்கொண்டும், மற்ற இரண்டு சதகங்களான சிருங்காரசதகம், வைராக்யசதகம் இவை களைக் கொண்டும் உலக இன்பத்தில் திளைத்து வெறுப்புற்று ஸந்யாசம் கொண்டவர் என்றும், நீதி சதகத்தைக் கொண்டு அரசு புரிந்தவரென்றும் ஊகிக் கின்றனரே தவிர்த்து, உண்மையில் இந்த கர்ண பரம்பரைக் கதைக்கு ஆதாரமிருப்பதாகத் தெரியவில்லை.

நீதி சதகத்தில் 63-வது சுலோகம் “भवन्ति नम्रास्तरवः” (பரோபகாரபத்ததியில் “பழச்சுமை மிகுந்திடில்” என்ற

தலைப்புள்ள செய்யுள்) காளிதாசனின் சாகுந்தலத்தில் உள்ளது போன்றிருப்பதால் யார் யாரைப் பின்பற்றினர் என்று தர்க்கிக்க இடம் கொடுக்கிறது. 257வது செய்யுளில் शकयुवति என்று வருவதால் யவனர் சகர் இவர்களின் தொடர்பு ஏற்பட்ட பிறகு பிறந்தவராயிருக்கவேண்டும். சில செய்யுட்கள் பஞ்சதந்திர செய்யுட்களை ஒட்டியிருப்பதால் அதன் பிறகு இந்த சதகங்கள் தொகுக்கப்பட்டனவோ என்று சந்தேகிக்கலாம். வாக்யபதீப கர்த்தாவும் சதக கர்த்தாவும் ஒருவரேயா, வேறா என்ற பிரச்னையும் எழுகிறது. விசாகதத்தன் எழுதியதாக சொல்லப்படும் தேவி சந்திரகுப்தம் என்ற காவ்யம் கிடைத்தால் பர்த்ருஹரியின் வரலாறு காணலாம் என்று தோன்றுகிறது.ஆராய்ச்சி நிபுணரான ஸ்ரீ D. D. கோசம்பியவர்கள் பர்த்ருஹரி சதகங்களைப் பரிசீலனை செய்து 12 வருஷங்களுக்குமுன் அவைகளைப் பதிப்பித்திருக்கின்றனர். அதன் பிறகு அவ்வளவு விமர்சனம் செய்து ஆராய்ச்சி எவரும் செய்ததாகத் தெரியவில்லை. வாவிள்ள ராமஸ்வாமி சாஸ்திரிகள் பிரசுரம் செய்த பதிப்பில் பர்த்ருஹரி சரித்திரத்தைப் பற்றி பச்சையப்பர் கல்லூரி ஸம்ஸ்கிருதபண்டிதர் ஸ்ரீ நாராயணசாஸ்திரிகள் எழுதி யிருக்கின்றனர். பர்த்ருஹரியின் காலத்தைப்பற்றி ஆராய்ச்சி செய்ய வேண்டியது நம் தேசத்துப் படிப்பாளிகளின் கடமை.

இந்தத் தமிழ் செய்யுளில் ஏதாவது பிழை இருப்பின் இது எங்கள் அறிவின்மையினால் ஏற்பட்டிருக்க வேண்டும். ஏனென்றால் பழைய ஏட்டில் அய்யரவர்கள் எழுதியிருந்ததை பழுதுபோன இடங்களில் எங்கள் புத்திக்கு எட்டியமட்டும் திருத்தியிருக்கிறோம். அந்தந்த செய்யுளுக்கு நேராக வடமொழி சுலோகத்தையும்

அச்சிட்டிருக்கிறது. பெரியோர்களுக்கும் மாணவர்களுக்கும் இது உதவியாக இருக்குமென்று எதிர்பார்க்கிறோம்.

என்னை இந்த நூலுக்கு முகவுரை எழுதும்படி பணித்த என் நண்பர் நாராயணஸ்வாமி அவர்களுக்கும் இந்த நூலை என்னுடன் பரிசீலித்து பிழை திருத்தி உதவிய ஆசிரியர் மகாலிங்கம் அவர்களுக்கும் என் ஆழ்ந்த நன்றி.

தஞ்சை
-8-64

தி. வி. சடகோபன்.

INTRODUCTION

(By the Editor)

Bhartruhari's Stakatraya, also known as Subhashitatrisati, is easily the most popular among the didactic poems in Sanskrit. Although a strong didactic element is present everywhere in Sanskrit works, sometimes directly expressed and sometimes veiled in suggestion, an abundance of works exclusively and professedly didacite is the peculiar possession of Sanskrit and Tamil literatures. These works are generally styled as *Nitisastra* to give them the status of directive codes and cover not only moral precepts but also lessons of wordly wisdom, politics and rules of conduct in daily life.

Works of this kind are generally authologies and contain verses culled from ancient sources, the Puranas and Itihasas and the works of famous poets who have preceded the anthologists. As such these anthologies are of great value in determining the lower age-limit of many authors. Yet, it is not uncommon that some authors composed their own verses, succintly or as sporadic pieces and strung them into a unified work. Except for

being grouped under separate captions, there is no strict coherence or inviolable logical sequence in the arrangement of these verses and therefore it is highly probable that they were not originally composed with a predetermined topical scheme, but given out by the versatile authors on several occasions, in several contexts and about several topics in the course of their conversations or discourses and sometime later collected together and arranged under the best possible classification either by the authors themselves or by their admiring followers just as we compile "gems" from the sayings of modern great men. These anthologies have been read very popularly and memorized by many as they provide a ready stock of quotable gnomes for all occasions. Every beginner of Sanskrit studies was taught a few of these gnomic anthologies invariably and imperatively, as a study of these shapes the character of the student at an early stage and enhances the moral tone of education, which is so visibly declining in the modern educational schemes.

Bhartrhari's Nitisataka is one of the oldest and acknowledged as the best and the most popular among the compositions of gnomic verses. From the point of view of literary art, this work is more praiseworthy than the contribution of other poets to this field. Bhartrhari has left to posterity three great *Satakas* or 'Centuries of Verses', the *Nitisataka*, the *Srngarasataka* and the *Vairagyasataka*.

Both the identity and the date of Bhartrhari are shrouded in mystery and, most probably, the last word is yet to be

pronounced on these points. The famous grammarian, Bhartrhari, the author of Vakyapadiya, a king Bhartrhari, ruler of Malva, Bhartrhari, the brother of King Vikramaditya of traditional fame, and Bhatti, the author of epic Ravanavadha, popularly called Bhatti-kavya, and a brother of this poet Bhatti have been variously surmised as the author of the three satakas.

These several conjectures are based upon some traditions which have no decisive historical evidence, but are still given in brief here to satisfy the curiosity of the inquisitive readers.

1. A Brahmin grammarian named Chandragupta had four wives from the four different castes. He had four sons namely Vararuchi by his Brahmin wife, Viakramarka by his Kshatriya wife, Bhatti by his Vaisya wife and Bhartrhari by his Sudra wife. Vikrama became king and Bhatti became his minister.

2. Bhartrhari was himself a king. Once a Brahmin gave him a priceless celestial fruit as a gift. He gave it to his queen and she gave it to her illicit lover who, inturn, passed it on to another lady on whom de doted. On discovering this infidelity of the queen, Bhartrhari became disgusted with the world and turned an ascetic, renouncing his throne. The king, turned ascetic, is believed to have expressed his dismay in the verse:

यां चिन्तयामि सततं मयि सा विरक्ता
साप्यन्यमिच्छति जनं स जनोऽन्यसक्तः ।
अस्मत्कृते च परितुष्यति काचिदन्या
धिक्तां च तं च मदनं च इमां च मां च ॥

This verse is found in Nitisataka in some versions and in Vairagyasataka in some others. The king who was thus renounced and retired to the forest is said to have composed the Nitisataka and the Srngarasataka from his own experiences while he was king and that he composed the Vairagyasataka after his renunciation.

The renowned scholar, Sri D. D. Kousambi in his very masterly and thorough edition of the Satakatraya has referred to the following verse which forms the last stanza of the Nitisataka in one of the numerous versions of the work critically examined by him.

भर्तृहरिभूमिपतिना रचितमिदं नीतिरीतिविज्ञेन ।
ज्ञाते यत्र न मुह्यति धीरोऽधीरः प्रमाणं स्यात् ॥

This seems to lend strength to the view that Bhartrhari was a king, but the verse is not found in any other among the numerous recensions and there is no corresponding idea in the conclusions to the collections of verses on Srngara and Vairagya.

Another genuine verses found in Vairagyasataka, with insignificant variants in reading, seems to import the same suggestion:

सा रम्या नगरी महान् स नृपतिः सामंतचक्रं च त-
त्पार्श्वे तस्य च सा विदग्धपरिषत्ताश्चन्द्रबिम्बाननाः ।
उद्वृत्तः स च राजपुत्रनिवहस्ते वन्दिनस्ताः कथाः
सर्वं यस्य वशादगात्स्मृतिपथं कालाय तस्मै नमः ॥

3. Another interesting tradition suggesting Bhatti-Bhartrhari identification is as follows:-

Bhartrhari, the grammarian was one day expounding the texts on grammar to his disciples who were seated at a distance when an elephant passed between him and his pupils. To propitiate this evil omen, he had to suspend his classes on grammer for one year. Unwilling to waste the year, he composed during the period the Bhatti kavya, teaching grammar indirectly through poetry though not directly as a *Sastra*. The year having ended and the kavya having been completed, Bhartrhari continued his exposition of grammar. This tradition, would help to identify Bhartrhari, the author of Nitisataka with Bhatti, if his identify with Bhartrhari, the grammarian is accepted. Moreover it has been suggested that the word *Bhatti* is a prakritised from of Bhartr, which in turn maybe a fractional name (नामैकदेश) of Bhartrhari.

Excepting these traditions, there is no citation or reference to any of the verses of the Subhashita in the name of Bhatti, as an alternative to Bhartrhari and there is too great divergence of style between the Subhasitas of Bhartrhari and the kavya of Bhatti to justify this identification.

The consensus of opinion among many scholars of research is inclined to accept Max Muller's suggestion that the poet Bhartrhari and the grammarian Bharthari who wrote the Vakyapadiya may be identical. We are sure of the latter's age, since we can gather from the records of I. Tsing, the Chinese pilgrim, that the death of Bhartrhari, the grammarian,took place about 650 A. D. If this identification is accepted. Bhartrhari must be assigned to the 7th century A. D. I. Tsing reports about Bhartrhari that he was a buddhist and that he wavered between

the layman's life and that of a monk seven times. The Bhartrhari of the three satakas may be taken to be equally irresolute on the aggreeability of the monastic and the lay order from his emphatic stress on both aspects in the different satakas; but he was certainly not a Buddhist. On the other hand, he was a strong and devout saivite with the convictions of a Vedantin, although slight Buddhistic inclination has been attributed to him on the basis of some verses laying stress on humanitarian outlook and avoidance of *himsa.*

The presence in the Satakas of a few verses which are found in Kalidasa's Sakuntala and Visakhadatta's Mudrarakshasa complicates the matter further as it creates a problem about the relative priority or otherwise of Bhartrhari to those poets.

We may content ourself, at the present stage, with the remark that the linguistic study of the style of Bharthari's Satakas point to an earlier period than the 7th century A. D., while the same arguments preclude the possibility of his being a contemporary of King Vikramaditya of Sakabda fame belonging to the 1st Century B. C. Moreover, although plenty of didactic verses in series are found in ancient works like Purana and Itihasa as for example, Viduraniti in the Mahabharata, a separate species of literature like the one to which the satakas belong cannot be dated back to such an ancient period. When a particular verse occurs in the recognized classical composition of a unitary type by a standard poet and in a poetic piece belonging to a species of composition, which is generally in the nature of an anthology or compilation of general maxims, it may be nearer the truth to conclude that the latter culled the verses from the orginals before him.

It may not, therefore be far from correct to surmise that Bhartrhari, the author of the three satakas might have written his work somewhere in the sixth century A. D. composing most of the verses himself and compiling a few striking stanzas, as for example, the one from Kalidasa.

The nature of the text of the Satakas is also equally perplexing. Though the title of the works presume the presence of a hundred verses in each sataka, varying rescensions of the poems have varying number of verses. Taking the Nitisataka alone, only about 75 stanzas are common between all the diverse recensions, while each version fills up the remaining part with widely varying verses exceeding even the total number of 100. The oldest versions of the poem do not indicate that any classifications into subsections on topical basis was made either by the poet or by the early scribes. The division into the sections called *paddhati* is, of course, of a later origin made by the commentators, to provide a coherence between the stanzas.

There is a wide divergence between the South Indian rescensions and those of the North. The most comprehensive study of all the rescensions has been made and the list of all the supernumerary verses going in the name of Bhartrhari have been noticed and classified with an inimitable research acumen by Sri D. D. Kausambi, laying the world of Sanskrit research scholars under a deep debt of gratitude to him.

In this edition we have followed the particular South Indian recension which was used by the translator into Tamil verse,

since this publication orginated with the idea of popularizing the Tamil poetic version of Natisataka. The readings adopted by him have been generally followed, although some common variants are indicated in the appendix in the end.

The English translation has been prepared with an eye to secure absolute clarity for the exposition of the ideas contained in the orginal, while trying to maintain the requisites of English diction and it is hoped that it will meet with the approval of the reading public.

In conclusion, I wish to place on record my gratitude to the authorities of the Sarasvati Mahal Library for having accorded to me the privilege of editing this book.

The Sri Vani Vilas Syndicate Ltd., Srirangam is entitled to our warm thanks for the neat execution of this work.

25-12-'66
Thanjavur.

V. Gopala Iyengar,
Editor.

श्रीः

॥ भर्तृहरिनीतिशतकम् ॥

பர்த்ருஹரி நீதி சதகம்

BHARTRUHARI NITI SATAKAM

मङ्गलश्लोकः

दिक्कालाद्यनवच्छिन्नानन्दचिन्मात्रमूर्तये ।
स्वानुभूत्येकमानाय नमः शान्ताय तेजसे ॥ 1 ॥

தனிப் பெரும் கடவுள் வணக்கம்

1. அறிவும் மகிழ்ச்சியும் உருவமாய் அமைந்து
திசையாற் பொழுதால் தீர்வு பெறலில்லாச்
சுயவனு பவமே சிறந்த அளவையாம்
சாந்தமாம் ஒளியைச் சிறப்புற வணங்குவாம்.

INVOCATION

1. Unto the Serene Effulgence do I bow, which is the quintessence of Knowledge and of Bliss, transcending all bounds like time and space and which is established by the sole testimony of inner experience.

1. मूर्खपद्धतिः

बोद्धारो मत्सरग्रस्ताः प्रभवः स्मयदूषिताः ।
अबोधोपहताश्चान्ये जीर्णमङ्गे सुभाषितम् ॥ 2 ॥

1. மூர்க்க பத்ததி

2. அழுக்கறுத் துகவார் அறிவு நிறைந்தவர்
விழுப்பமார் விரகர் நகுதலோ டிகழ்வர்
கற்றறி யாதவர் கருத்துணர்ந் தாய்வரோ
உற்றநம் உணர்மொழி உடலினுட் புதைந்தது.

1. ON FOOLS

2. Men of learning are seized with jealousy; men of wealth are defiled by pride and the rest are lost in ignorance. Let words of poesy, (for want of appreciation) get choked within my own limbs.

अज्ञः सुखमाराध्यस्सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः ।
ज्ञानलवदुर्विदग्धं ब्रह्मापि नरं न रञ्जयति ॥ 3 ॥

3. அறிவில் லாதவர் எளிதினில் மகிழ்வர்;
அறிவிற் சிறந்தவர் அதனி னின்புறுவர்;
நன்றுணர்ந் தகங்கொளா நயனில் கலைஞரை
பொன்புரை கலைமகள் கொழுநனும் பூரியான்.

3. A fool can be convinced easily. With greater ease, a throughly learned man can be pleased. But the Creator himself cannot propitiate the person who is puffed up with bits of smattering knowledge.

प्रसह्य मणिमुद्धरेन्मकरवक्त्रदंष्ट्रान्तरा-
त्समुद्रमपि संतरेत्प्रचलदूर्मिमालाकुलम् ।
भुजङ्गमपि कोपितं शिरसि पुष्पवद्धारये-
न्न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ॥ 4 ॥

4. சுறாப்பல் வரிசையிற் கவரலாம் முத்தம்;
இராப்பகல் கதறும் இமிழ்கடற் றிரைமேல்
உராய்நடந் தேகிக் கடக்கலாங் கடலை;
அஞ்சுற் றெனத்தலை புனையலாம் சினவரா;
பிடித்ததே பிடியாய்ப் புகல்செயும் மூர்க்கரை
இடித்துக் காட்டிமெய் யுணர்த்துதல் எளிதல்.

4. One may extract, with force, a gem from the gap of the fangs in a crocodile's jaw. One may swim across the ocean, turbulent with rows of surging waves. One may even wear on one's head a furious serpent, like (a wreath of) flowers. But none can ever enlighten the mind of a confirmed idiot.

लभेत सिकतासु तैलमपि यत्नतः पीडयन्
पिबेच्च मृगतृष्णिकासु सलिलं पिपासार्दितः ।
कदाचिदपि पर्यटन् शशविषाणमासादये-
न्न तु प्रतिनिविष्टमूर्खजनचित्तमाराधयेत् ॥ 5 ॥

5. மணலைப் பிசைந்துநெய் யெடுக்கவும் முயலலாம்
அனலென உடற்றும் அருநீர் வேட்கையைக்
கானல்நீர்க் காட்சியால் தணித்தலு மாகும்;
ஆனமட் டொருவன் அலைந்து திரிந்துபின்
கானுறு முயற்கொம் படையினு மடையலாம்;
தான்பிடித் ததுபிடி யென்பவர் துரிசற
நாமெடுத் தோதல் நவிலவும் படுமோ ?

5. Squeezsing with effort, one may extract oil from sands. Afflicted with thirst, one may even drink water in mirages. Roaming about, one may sometime come across the horn of a hare. But none can ever enlighten the mind of an obstinate fool.

व्यालं बालमृणालतन्तुभिरसौ रोद्धुं समुज्जृम्भते
भेत्तुं वज्रमणिं शिरीषकुसुमप्रान्तेन सन्नह्यति ।
माधुर्यं मधुबिन्दुना रचयितुं क्षारांबुधेरीहते
मूर्खान्यः प्रतिनेतुमिच्छति बलात्सूक्तैः सुधास्यन्दिभिः ॥

6. அமுதெனப் பாயும் அறியவின் மொழிகளால்
அறிவிலா னொருவன் அகம்சீர் திருந்திடல்
தாமரைத் தண்டின் துன்னு நன்னூலால்
தாம்புலி தன்னைத் தளைத்தலே யாகும்;

அனிச்சப் பூவின் அரியமெல் லருகால்
மணிசெதுக் கமைத்தல் மற்றுவே றென்சொல் ?
ஒருதுளித் தேனால் ஓதமார் உவரியை
உறுசுவைத் தாக்குதற் குவமை யாக்கிடுமே.

6. He who hopes to redeem fools by persuading them with the words of poets, dripping with nectar, attempts at the impossible. He strives to bind a wild tusker with the tender fibres of lotus-stalks: he tries to cut a diamond with the delicate edge of a Sirisa blossom and he wishes to impart sweetness to the saline sea with a drop of honey.

स्वायत्तमेकान्तहितं विधात्रा विनिर्मितं छादनमज्ञतायाः ।
विशेषतः सर्वविदां समाजे विभूषणं मौनमपण्डितानाम् ॥

7. *அறிவிலார் தமக்கே யழகிய போர்வையாம்*
விதியினா லமைந்ததாம் விரகுறு மௌனம்;
சான்றோர் குழுவிற் சார்ந்திடும் போதில்
ஆன்ற வோரணியா மறிவிலார்க் கமைவே.

7. Silence is an ornament for men without learning, especially in the assembly of omnniscient scholars. It is a veil for ignorance ordained ordained by the Creator which is easily accessible and always helpful.

यदा किञ्चिज्ज्ञोऽहं गज इव मदान्धः समभवं
तदा सर्वज्ञोऽस्मीत्यभवदवलिप्तं मम मनः ।
यदा किंचित्किंचिद्बुधजनसकाशादवगतं
तदा मूर्खोऽस्मीति ज्वर इव मदो मे व्यपगतः ॥ 8 ॥

8. *சிற்றறி வினனாய்ச் சிதறுறும் சமயம்*
உற்ற மதத்தால் உணர்ந்தமென் றுகந்தேன்;
நற்றிற வறிஞர்பால் நவின்றபின் சிற்சில
கற்றில னெனக்கண் டற்றது மதஜுரம்.

8. When I had but a smattering knowledge, I grew blind with pride like a rutty elephant. I fancied myself to be omniscient and my mind was steeped in haughtiness. When, bit by bit, I imbibed (true) knowledge from the company of the wise, I realized how little I knew and my pride, which was like a fever, vanished.

कृमिकुलचितं लालाक्लिन्नं विगन्धि जुगुप्सितं
निरुपमरसप्रीत्या खादन्खरास्थि निरामिषम् ।
सुरपतिमपि श्वा पार्श्वस्थं विलोक्य न शङ्कते
नहि गणयति क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुताम् ॥ 9 ॥

9. இழிஞ ரிழிய பொருள்தனை வெளவுவர்
இழிவுள உயிர்ப்பொறை யறிகிலர் ஈனம்
கழிமுடை நாற்றத் தழுக்குறும் எலும்பை
பழிப்புறும் தெருநாய் பாய்ந்துணும் போழ்தில்
விழுப்பமார் இந்திரன் விரும்பி யணுகினும்
கெழுதகை யிலதாய்க் கேடுறும் பாவம்.

9. Bitting, with the pleasure of a matchless taste the fleshless, stinking, loathsome bone of an ass, infested with swarms of insects and moistened with its own saliva, the dog is not abashed even if the Lord of gods were to be seen standing by its side. Indeed, vulgar creatures do not count the meanness of the objects which they are grabbing at.

शिरश्शार्वं स्वर्गात्पशुपतिशिरस्तः क्षितिधरं
महीद्राादुत्तुङ्गादवनिमवनेश्चापि जलधिम् ।
अधो गङ्गा सेयं पदमुपगता स्तोकमथवा
विवेकभ्रष्टानां भवति विनिपातः शतमुखः ॥10॥

10. வானினின் றிழிந்துறும் வரநதி கங்கை
தான்வந் தடைந்தது தகைமைசால் சிவன்றலை;
பசுபதி முடியினின் றகன்றுபர் வதமுற
உயர்மலை முடியினின் றிறங்கியூர்ந் தநுதரை

தரையினின் றோடி யணைந்தது கடலை
வரைவொன் றின்றிப் பலநெறிச்சென்று
உரைசால் கங்கையு முயர்வை யிழந்தது
பகுத்தறி வின்றிப் புன்னெறிப் பட்டு
தருந்ததம் பதவியிற் றாழ்ந்தவர் பலரே.

10. From heaven to the head of Siva, from Siva's head to the mountain (Himavan), from the lofty mountain to the earth, from the earth (further) down into the sea, thus did the river Ganga descend, step by step to its lowest level. Indeed, a degradation through a hundred stages, awaits the person who has slipped (but once) from the path of discretion.

शक्यो वारयितुं जलेन हुतभुक्छत्रेण सूर्यातपो
नागेन्द्रो निशितांकुशेन समदो दण्डेन गौर्गर्दभः ।
व्याधिर्भेषजसंग्रहैश्च विविधैर्मन्त्रैः प्रयोगैर्विषं
सर्वस्यौषधमस्ति शास्त्रविहितं मूर्खस्य नास्त्यौषदम् ॥

11. ஒவ்வொரு நோய்க்கும் மருந்துள துலகில்;
செவ்விதாம் அறிவிலார் சிறக்க ஏதுளதோ ?
நெருப்பை அணைக்கலாம் நீரி னுதவியால்;
எறிக்கும் வெயிலைத் தணிக்கலாம் குடையால்;
செருக்குந் தோட்டியால் தூண்டலாம் யானையை;
காளை கழுதையைக் கழித்தலாம் கழியால்;
ஆளைத் தெறிநோ யகற்றலாம் மருந்தால்;
மந்திர தந்திரத்தால் மாற்றலாம் நஞ்சை
தந்திர மொன்றிலைத் தணிக்க மடமையை.

11. Fire can be extinguished with water. Sunlight can be warded off with an umbrella. A strong and rutty elephant can ce restrained with a sharp goad. A bull and an ass can be controlled with a stick. A disease can be cured with mixtures of drugs and the effects of poison can be counteracted by making use of chants and incantations. For every ill, there is a remedy prescribed in the Sastras; but there is no antidote to cure a fool.

2. विद्वत्पद्धतिः

शास्त्रोपस्कृतशब्दसुन्दरगिरः शिष्यप्रदेयागमाः
विख्याताः कवयो वसन्ति विषये यस्य प्रभो निर्धनाः ।
तज्जाड्यं वसुधाधिपस्य सुधियस्त्वर्थं विनापीश्वराः
कुत्स्याः स्युः कुपरीक्षकैर्न मणयो यैरर्घतः पातिताः ॥2॥

2. வித்வத் பத்ததி

12 நூல்பல உணர்ந்து நுவல்வல அறிஞர்
நேர்படும் இன்சொலால் நிகழ்த்துவர் தெளிவு
அத்தகை யறிஞர் மிடியினும் அரசரே;
வித்தக வன்மையின் விளங்குவர் மதியால்;
நேர்படா வரசால் நிபுணர் வறிஞராம்
இரத்தினச் சோதகன் இனமில னாயின்
சிறப்புள ஒளிக்கலும் சீர்பெற லிலையே.
சிறப்பிலா திருப்பினும் சிறக்குநா ளுறுமே.

2. ON THE LEARNED

12. If renowned poets, whose words are adorned with thoughts of learning and sweet with purity of diction, and whose wisdom deserves to be imparted to disciples, live in poverty in a kingdom, it only testifies to the foolishness of the king (and is no discredit to the poets). As for the learned men, they are rich even without wealth. Precious gems are not condemned simply because they are undervalued by incompetent appraisers.

हर्तुर्याति न गोचरं किमपि शं पुष्णाति यत्सर्वदा
यार्थिभ्यः प्रतिपाद्यमानमनिशं प्राप्नोति वृद्धिं पराम् ।
कल्पान्तेष्वपि न प्रयाति निधनं विद्याख्यमन्तर्धनं
येषां तान्प्रति मानमुज्झत नृपाः कस्तैस्सह स्पर्धते ॥3॥

13. கல்வியென் றோதும் கரந்த உட்பொருள்
கள்வன் றனக்குக் கையுற லிலையே;
எப்போதும் அது அளித்திடும் தென்பை

எப்போதும் அதால் இயம்பொணா வின்புறும்
அற்போ டோதுவோர்க் கலித்தார் பெருகிடும்
கற்ப முடிவிலும் குறைவுறல் இலையே.
இத்தகை யோரை யிறைவரே போற்றுமின்
வித்தக வறிஞரை விரக ரிகழ்வரோ ?
அவர்தம் மிடத்தில் அழுக்கா றெவர்க்குரும்
எவர்க்கு மவரிட மன்பே வளர்க.

13. The hidden treasure namely learning does not fall within the reach of the thief. It always confers an indefinable joy. It increases phenominally when endowed on those who seek for it. It does not perish even at the times of deluge. Oh kings ! do not exhibit your pride before those who possess that hidden treasure; for none can ever vie with them.

परिगतपरमार्थान् पण्डितान् मावमंस्था-
स्तृणमिति लघु लक्ष्मीर्नैव तान् संरुणद्धि ।
अभिनवमदरेखाश्यामगण्डस्थलानां
न भवति बिसतन्तुर्वारणं वारणानाम् ॥14॥

14. உயர்வுள வுண்மைகள் உற்றுணர் புலவரை
உயர்வுற் றிணங்குறும் ஆடென மதியேல்;
புல்லினிற் புல்லிதாய்க் கருதும் பொருளால்
புல்லிப் பிணைத்திடல் பலித்திடும் செயலை;
புதுமதப் பொழிவால் கவுளலைப் புறுங்கயம்
சிதைமரை நாளநூற் சிடுக்கினிற் றளையா.

14. Do not disdain the learned who have realized the supreme truth. Wealth which is a trifle like straw can not at all restrain them. The (tender) fibre of the lotus stalk can not bind the elephants whose temples are dark with the streaks of (the flow of) fresh rut.

अम्भोजिनीवनविहारविलासमेव
हंसस्य हन्ति नितरां कुपितो विधाता ।
नत्वस्य दुग्धजलभेदविधौ प्रसिद्धां
वैदग्ध्यकीर्तिमपहर्तुमसौ समर्थः ॥15॥

15. பால்நீர்க் கலப்பிற் பால்பிரித் திடுந்திறம்
பால்நிற அன்னப் புள்விட் டகலுமோ ?
அனந்தா னனத்துடன் ஆரச் சினக்கினும்
அனத்தான் பொய்கையை வற்றிடச் செயலால்
வனச மலர்த்திரள் விளையாட் டயர்வுறும்;
இதற்குமே லிடரும் பிரமனா லியலுமோ ?
எதற்கும் மேலோர் செறினு மிளையவர்
தமக்குறு திறமையிற் பின்வாங் குவரோ ?

15. The creator, when direly infuriated, can deprive the swan only of the luxury of sporting in the lotus pond; but he can never deprive it of its well known reputation for its skill in the act of separating milk from water. (A king's wrath can deprive the poet only of his material comforts but not of his intrinsic genious).

केयूराणि न भूषयन्ति पुरुषं हारा न चन्द्रोज्वलाः
न स्नानं न विलेपनं न कुसुमं नालंकृता मूर्धजाः ।
वाण्येका समलंकरोति पुरुषं या संस्कृता धार्यते
क्षीयन्तेऽखिलभूषणानि सततं वाग्भूषणं भूषणम् ॥16॥

16. ஆண்மகன் றனக்கு அழகைத் தருவன
தோள்வளை மதியொளித் தொங்க லலவே
குளிப்பு முழுக்கல கும்மெனும் பூச்சல;
அளிப்பன சிறப்பை அழகிய மலரல
கல்விசேர் சொற்றிறம் ஒன்றே கவினணி
பல்வகைப் பிறவணி பழுதுறு மலவோ ?

16. Bracelets do not adorn a person. Necllaces (of pearls) dazzling like the moon, a bath, unguents flower or bedecked

tresses do not adorn him either. Only the learning of the pure and refined language ***(Samskrtaa)*** possessed by a pérson, adorns him. All other ornaments wear away. The ornament of learning is the only ornament for all time.

विद्या नाम नरस्य रूपमधिकं प्रच्छन्नगुप्तं धनं
विद्या भोगकरी यशस्सुखकरी विद्या गुरूणां गुरुः ।
विद्या बन्धुजनो विदेशगमने विद्या परा देवता
विद्या राजसु पूज्यते नहि धनं विद्याविहीनः पशुः ॥17॥

17. கற்றோ னுக்கே கல்வியா லழகுறும்
கற்ற தாங்கல்வி காத்துள மறைபொருள்
கற்ற தனாலே கதித்திடு மின்பிசை;
உற்ற வாசாற்கு முயர்ந்ததோ ரொளியே;
மற்றோர் நாட்டிலு முற்றதோ ருறவாம்;
பற்றுறுந் தெய்வம் பலவினும் சிறந்ததே;
வெற்றிவேல் மன்னரும் பற்றொரு வணங்குவர்
நற்றுங் கல்வி நண்ணா தாற்கு
உற்ற வுயர்தனம் உறுவது மிலையே;
இத்திறத் தாலே கற்றிலா ராடே.

17. Learning, indeed, enhances the personality of a man; it is a secretly protected treasure. Learning confers enjoyment, fame and comfort. Learning is the preceptor of all preceptors, while travelling in foreign lands, learning is a kinsman. Learning is the greatest of deities. Learning, and not wealth is adored even among kings. Devoid of such learning man is a veritable beast.

क्षान्तिश्चेत्कवचेन किं किमरिभिः क्रोधोऽस्ति चेद्देहिनां
ज्ञातिश्चेदनलेन किं यदि सुहृद्दिव्यौषधैः किं फलम् ।
किं सर्पैर्यदि दुर्जनाः किमु धनैर्विद्याऽनवद्या यदि
व्रीडा चेत्किमु भूषणैस्सुकविता यद्यस्ति राज्येन किम् ॥

18. பொறுமை யிருந்தால் போர்க்கவசம் ஏன்?
தெறுஞ்சினம் இருந்தால் தெவ்வர் எதற்கோ ?
பங்காளி யனைய புல்லோர் இருந்தால்
வெங்கன லென்னும் வெம்பகை யெதற்கு ?
நண்பரி ருந்தால் நன்மருந் தெதற்கு ?
பண்பிலா ருண்டெனில் பரம்புவே றெதற்கு ?
புரையிலாக் கல்வி பொருந்தி யவற்கு
நிறைபொருட் செல்வம் நீங்கிலென் குறையே.

18. An armour is not needed if there is forbearance. A foe is not required if men have anger. Fire is superfluous if there is a coparcener. Divine drugs are fruitless if there is a faithful friend. Serpents have no role if there are villains. Riches have no purpose if one has faultless learning. Ornaments are of no use if one has modesty. A kingdom has no charm if one who has the supreme gift of poesy.

दाक्षिण्यं स्वजने दया परिजने शाठ्यं सदा दुर्जने
प्रीतिः साधुजने नयो नृपजने विद्वज्जने चार्जवम् ।
शौर्यं शत्रुजने क्षमा गुरुजने कान्तजने धृष्टता
ये चैवं पुरुषाः कलासु कुशलास्तेष्वेव लोकस्थितिः ॥9॥

19. ஒன்பது வகைத்தாம் உலகிய லோர்வு
அன்புடன் நடத்தல் உற்றார் உறவை
பணிவிடை யாளர்பால் பரவிய கிருபை
பணிபோற் பகையிடம் பதுங்கி வஞ்சித்தல்
நல்லோ ரிடத்தில் நயமார் அன்பு
வல்லர சிடத்தில் வணங்கு விசுவாசம்
கற்றசான் றோர்பால் கரவிலாத் தன்மை
உற்றப கைவர்பால் உளந்தள ராமை
முதியோர் தம்மிடம் முற்றிய பொறுமை
நிதிபோல் மனைபால் நிகரிலா மதிப்பே.

19. Amiability towards kinsfolk, compassion towards dependants, craftiness always towards rogues, affection towards

the good, diplomacy towards kings, sincerity towards the learned, valour towards foes, forbearance towards elders and rectitude towards ladies-only on those people who are adepts in these arts rests the sustainment of the world.

जाड्यं धियो हरति सिञ्चति वाचि सत्यं
मानोन्नतिं दिशति पापमपाकरोति ।
चेतः प्रसादयति दिक्षु तनोति कीर्तिं
सत्सङ्गतिः कथय किं न करोति पुंसाम् ॥ 20 ॥

*20. நல்லோர் பழக்கம் நல்காப் பயனெது ?
ஒல்லும் வகையால் ஒழித்திடும் மதிநோய்
பேசும் மொழிகளில் புகுத்திடும் மெய்ம்மை
நேசமார் மதிப்பைத் தந்திடும் நன்கு
பகுத்தறி வதனைப் பல்கிடச் செய்யும்
வகுக்கும் திசையெல்லாம் வழங்கிடும் நல்லிசை.*

20. The association of the good removes the dullness of the intellect, cultivates truthfulness in speech, confers elevation of honour, dispels sins, tranquillizes the mind and extends one's fame in all directions-say, what is there which good company does not achieve for men ?

जयन्ति ते सुकृतिनो रससिद्धाः कवीश्वराः ।
नास्ति तेषां यशःकाये जरामरणजं भयम् ॥ 21 ॥

*21. பொருட்சுவைச் சித்தராம் புலவோர் தமக்கு
அருட்டிற வெற்றி யமைந்திட என்றும்
நல்லிசை யுருவாய் நிறைந்தவர் உடற்கு
இல்லையே மூப்புச் சாக்காட் டச்சம்.*

21. The great poets who have mastered the art of depicting the sentiments *(Rasas)* are fortunate and they shine triumphant for ever. Their body of fame (as those of *Siddhas*) is proof against the fear of decrepitude and death.

3. मानशौर्यपद्धतिः

क्षुत्क्षामोपि जराकृशोऽपि शिथिलप्रायोऽपि कष्टां दशा-
मापन्नोऽपि विपन्नदीधितिरपि प्राणेषु नश्यत्स्वपि ।
मत्तेभेन्द्रविभिन्नकुम्भपिशितग्रासैकवद्धस्पृहः
किं जीर्णं तृणमत्ति मानमहतामग्रेसरः केसरी ॥ 22 ॥

3. மானசௌர்ய பத்ததி

22. மதங்கொள் யானையின் மண்டையை யுடைத்து
அதஞ் செய் ததனின் செந்நீர் சதையிவை
உண்பதே நோக்கமாய் உறுதிகொள் வயமா
நண்ணும் ஊக்கம் முழுதும் நலிந்தும்
உண்ணா திளைத்தும் மூப்பால் ஒடுங்கியும்
விண்ணுறு வரைநாள் கிட்டினு மஃது
புல்லுண்டு வாழும் புன்மை யுறாது
வல்லாண் மையாக வயத்துடன் வீயும்?

3. ON HONOUR AND VALOUR

22. Though emaciated by hunger, though worn out by age, though almost shattered and reduced to a wretched state, though deprived of bodily lustre and though lingering on the verge of death, will a lion, the foremost among the great self-respecting creatures which longs for morsels of flesh from the broken heads of a lordly, rutty elephant, ever eat the dry grass ?

लांगूलचालनमधश्चरणावघातं
भूमौ निपत्य वदनोदरदर्शनञ्च ।
श्वा पिंडदस्य कुरुते गजपुङ्गवस्तु
धीरं विलोकयति चाटुशतैश्च भुंक्ते ॥ 23 ॥

23. உணவிடு வோனை எதிர்நோக் கிடிலோ
தனதுடல் தரைபட மல்லாந் திடும் நாய்
வயிற்றையும் முகத்தையும் வயங்கக் காட்டி
கயற்றிய வாலை யாட்டுங் கரைந்து

காலகள் தரையில் மோதுறக் குதித்து
சால்புள நன்றியைச் சிறக்கக் காட்டும்;
யானையிர் சிறந்ததோ எஜமானனைப்போல்
தான்தன் போஷகன் தன்னைக் கண்ணுறும்
செல்வ மாகப் பலமுறை சொன்னபின்
மெல்ல மெல்ல மடுக்கும் கவளம்.

23. The dog wags its tail, scratches the earth with its paws, falls flat on the ground, cringes by showing its mouth and belly before the man who gives it just a morsel of food. The mighty elephant, on the other hand, looks (at its feeder) majestically and eats only after a hundred words of coaxing.

परिवर्तिनि संसारे मृतः को वा न जायते ।
स जातो येन जातेन याति वंशस्समुन्नतिम् ॥ 24॥

24. பிறப்பிறப் பமைந்த பீழையாம் சுழலில்
இறந்தவன் யாரோ பிறவா திருப்பவன் ?
எவனது பிறப்பால் குடிமே லுறுமோ
அவனே பிறப்பவன், மற்றவர் பிறப்பெவன் ?

24. In this revolving cycle of wordly life, whoever is dead that is not born again ? He alone is really born, by whose birth his very race attains an eminence.

स्वल्पस्नायुवसावसेकमलिनं निर्मांसमप्यस्थि गोः
श्वा लब्ध्वा परितोषमेति न च तत्तस्व क्षुधाशान्तये ।
सिंहो जम्बुकमङ्कमागतमपि त्यक्त्वा निहन्ति द्विपं
सर्वः कृच्छ्रगतोपि वाञ्छति जनस्सत्वानुरूपं फलम् ॥

25. நசையால் மெலிந்த பரதையாம் தெருநாய்
வசையுறும் அழுக்கும் கொழுப்புஞ் செறிந்த
தசையிலா எலும்பையும் தாவிக் கடிக்கும்;
பசிதணி உணவுப் பற்றின் றேனும்
நசையால் மென்றிடும் நரம்படர்எலும்பை;

ஒள்ளிதாம் சிங்கம் ஓறும் பசியுற்றும்
குள்ளை நரியது கைக்குற் றதேனும்
பிள்ளா ததனைப் பிடித்திடும் கயமே;
பசிநோய் வருத்தினும் பசியுறும் பிராணிகள்
உசிதமாம் தந்தமக் குரியதே நாடும்.

25. Even with the gain of a fleshless bone of a cow, dirty and moist with a little marrow and sinew, a dog feels contended, though it is too meagre to appease its hunger. A lion, on the other hand, brushes aside a jackal even if it throws itself on its lap, and kills an elephant(for its meal). Similarly all people, though fallen into straitened circumstances, aim at objects which befit their status.

कुसुमस्तबकस्येव द्वयी वृत्तिर्मनस्विनः ।
मूर्ध्नि वा सर्वलोकस्य शीर्यते वन एव वा ॥ 26 ॥

26. பூங்கொத் தவைபோற் பூதலந் தன்னுள்
ஓங்கிய நிலையுள விரண்டே வறிஞர்க்கு நல்லோர்
தலைமிசை நிலைபெறச் சிறத்தலும்
கல்லார் கானற் கன்றி வீழ்தலுமே.

26. Lofty minded men, like a bunch of floweres, occupy one of the two positions in life; they either shine at the head of all the world or waste away in the forest (in obscurity).

सन्त्यन्येपि बृहस्पतिप्रभृतयस्संभाविताः पञ्चषा-
स्तान्प्रत्येष विशेषविक्रमरुची राहुर्न वैरायते ।
द्वावेव ग्रसते दिवाकरनिशाप्राणेश्वरौ भास्वरौ
भ्रातः पर्वणि पश्य दानवपतिश्शीर्षावशेषाकृतिः ॥27॥

27. பகலிராத் துலக்கும் பகலவன் மதியை
இகலுள ராகுவாம் இறுந்தலை விழுங்குவன்
பருவநா ளிரண்டிலும் பண்ணுவன் புசிப்பு
உருவமார் வியாழ னாதியாங் கோளொரூஉம்

வீரியம் விரும்பு விறலோ னிராகு
சீரிய சிந்தையிற் பகையா னிவற்றை.

27. There are five or six other respectable planets like Brihaspati (Jupiter); but Rahu, who delights in confronting only the eminently valorous, shows no spite towards them. The Asura Chief (Rahu), though his head is the sole remnant of his body, devours, during the new moon and full moon days, only the two resplendent planets, the sun, the maker of the day, and the moon, the beloved lord of the night.

(Eminent persons use theirpower only against those who are equally prominent).

वहति भुवनश्रेणिं शेषः फणाफलकस्थितां
कमठपतिना मध्येपृष्ठं सदा स च धार्यते ।
तमपि कुरुते क्रोडाधीनं पयोधिरनादरा-
दहह महतां निस्सीमानश्चरित्रविभूतयः ॥28॥

28. ஆதி சேடனாமை வராகம்;
பாது காக்குமிறை பகவன் அம்சமாம்;
அகன்ற பணாமுடி அகிலம் சுமந்தது
புகன்ற வவ்வரவைப் புறம்பெற் றதாமை;
தகவுள விவற்றைச் சுமந்தது வராகம்
வைத்த பாரந் தாங்கிய வயவரை
எய்த்த விவ்வுலகில் ஏற்றுவர் பலரும்;
வீரர்கள் செயல்கள் வியந்தக் கனவே.

28. The serpent Sesha bears the row of the (fourteen worlds which rest on the line of his hoods, broad like a plank. He, in his turn is borne in the midst of his back by the King of Tortoises (Kurmavatara). Even him, the ocean contains within its bowels effortlessly. Wonderfully boundless are the glories of the achievements of the great !

वरं प्राणोच्छेदः समदमघवन्मुक्तकुलिश
प्रहारैरिद्गच्छद्बहुलदहनोद्गारगुरुभिः ।
तुषाराद्रेः सूनोरहह पितरि क्लेशविवशे
नचासौ सम्पातः पयसि पयसां पत्युरुचितः ॥29॥

29. இந்திரன் குலிசம் தந்தையை எரிக்கையில்
வந்துறு துயரால் பனிவரை வருந்துறத்
தன்னுயிர் தக்கக் கடலொளி மைநகம்
மன்னுங் கடலில் மாய்ந்ததேல் மானமாம்
மான சௌரியம் மன்னுமோர் மன்மகன்
தானவர்க் குதவுறா துயிர்பெறல் தகவோ ?

29. Death by the fierce strokes of the thunderbolt, hurled by Indira, emitting a volley of sparkling fire, would have been more commendable for Mainaka, the son of Himavan, than to have dived into the waters of the ocean (to save himself) leaving his father as a helpless victim of (the same) agony. (It is mean to put self-preservation above other acts of duty).

यदचेतनोऽपि पादैः स्पृष्टः प्रज्वलति सवितुरिनकान्तः ।
तत्तेजस्वी पुरुषः परकृतनिकृतिं कथं सहते ॥ 30 ॥

30. சூரியகாந்த மென்னுஞ் சிலைப்பொருள்
வீரியன் வெயிலவன் கதிருறிற் கதழ்ந்திடும்;
ஊக்கமும் மானமும் உற்றவோ ராண்மகன்,
தூக்குறல் தகுமோ பிறர்செயும் பழிப்பை.

30. Even the inanimate sun-stone, blazes forth with fire (anger) when touched by the rays (feet) of the sun. How, then, can a valorous man put up with the insult committed by others ?

सिंहः शिशुरपि निपतति मदमलिनकपोलभित्तिषु गजेषु ।
प्रकृतिरियं सत्ववतां न खलु वयस्तेजसां हेतुः ॥ 31 ॥

31. இளஞ்சிங் கமாயினு மிபந்தனைக் கண்ணுறில்
மதம்வடி மண்டையிற் பாய்ந்தடித் தொறுக்கும்;
சவுரிய முடையார் செய்வர் துணிசெயல்
கவுரவமதுவே கரந்தொடுங் குவதல்
ஆண்டுக் குறைவினால் ஆண்மை குறையுமோ ?
பூண்டிடும் பெருஞ்செயல் பிறப்புறு மிடலே.

31. A lion, though a cub, pounces upon elephants whose broad temples are dirty with rut. Such is the very nature of the mighty. Age is not at all the deciding factor for valour.

4. अर्थपद्धतिः

जातिर्यातु रसातलं गुणगणस्तत्राप्यधो गच्छतात्
शीलं शैलतटात्पतत्वभिजनस्संदह्यतां वह्निना ।
शौर्ये वैरिणि वज्रमाशु निपतत्वर्थोऽस्तु नः केवलं
येनैकेन विना गुणास्तृणलवप्रायास्समस्ता इमे ॥ 32 ॥

4. அர்த்த பத்ததி

32. பணமொன் றின்றேல் புல்லாம் எல்லாம்
கனமாம் குடிமை நரகுற விடுவர்;
நற்குணம் பலவும் நீடுமே அதன்கீழ்;
நன்னெறி யதுவே நெடுங்குன் றிழிவுறும்;
நற்குடி யோமெனும் நலஞ்செய் மானம்
ஏற்குறு பஞ்சென எரியுற் றிடுமே
முரண்சேர் வலிமை முவங்கிடிக் கிரையுறும்
அருணாம் பலவும் அகன்றிட நேரினும்
பணமாம் ஒன்றையே பரவுவர் கயவர்.

4. ON WEALTH

32. Let caste sink into the nether world. Let the numerous virtues sink lower down. Let character roll down the slope of a mountain. let high pedigree be consumed by the fire. Let the thunderbolt fall quickly on the enemy, namely prowess. Let me have but wealth; for without that one thing all these merits, in their entirity, are trifles like blades of straw.

यस्यास्ति वित्तं स नरः कुलीनः
स पण्डितस्स श्रुतवान् गुणज्ञः ।
स एव वक्ता स च दर्शनीयः
सर्वे गुणाः काञ्चनमाश्रयन्ति ॥ 33॥

33. பொன்னுடை யானே பெருங்குடிப் புகல் பெறும்
மன்னிய செல்வம் மிகுந்திடில் மாண்குடி
உன்னுங் கல்விமான் உயர்நிதி யுடையோன்
பன்னும் மறைவலான் உயர்நிதி யுடையோன்
பன்னும் மறைவலான் பணம்நிறைந் தவனே;
நல்லியல் பறியும் நுட்பமும் அவனதே
ஒல்லும் வகையா லோதுவோ னவனே
பார்வைக் கழகன் பணமுள் ளவனே
ஏர்மட் டுமுறில் எளியவள் அலவோ ?
பல்வகைப் பண்பும் பணத்தை நாடிடுமே.

33. The man who possesses wealth is (considered as) noble by birth, learned, well versed in Vedas and a judge of merits. He alone is (held as) eloquent and handsome. Thus all merits accompany gold.

दौर्मन्त्र्यान्नृपतिर्विनश्यति यतिस्सङ्गात्सुतो लालना-
द्विप्रोऽनध्ययनात्कुलं कुतनयाच्छीलं खलोपासनात् ।
ह्रीर्मद्यादनवेक्षणादपि कृषिः स्नेहः प्रवासाश्रया-
न्मैत्री चाप्रणयात्तमृद्धिरनयात्त्यागात्प्रमादाद्धनम् ॥34॥

34. பன்னிரு விதங்களில் கேடுறும் புவியில்;
கசடுறுமமைச்சால் கெடுவன் வேந்தன்;
அசடுகள் சேர்க்கையால் அழிவன் துறவி;
செல்லங் கொடுத்தால் சீர்கெடும் சந்ததி;
நல்லநூற் பயிற்சிக் குறைவால் மறையவன்
கெட்ட சந்ததியால் கேடுறும் தலைமுறை;
கெட்டவர்க் குழைத்தால் கேடுறும் நடத்தை
நாணமும் ஒழுக்கமும் நகுகுடி யாற்கெடும்;

காணுறுங் கவலை குறைவுறிற் க்ருஷிகெடும்;
தூரதேசஞ் செலிற் றொலைந்திடு மன்பு;
நல்லுணர் வற்றால் நட்புக் குறைவுறும்;
நடுநோக் கற்றிடில் நலிந்திடும் வாழ்வு.

34. A king is ruined by having bad ministers, an ascetic by attachment and a son by over indulgence. A Brahmin is lost by failure to study the Vedas. The prestige of a family, by a vicious son and character, by the company of the wicked. Sense of shame is destroyed by drink, husbandry by want of supervision and affection by staying away in distant countries. Friendship decreases by lack of sincere love, prosperity by the absence of right conduct and wealth by (extravagant) charity and carelessness.

दानं बोगो नाशस्तिस्रो गतयो भवन्ति वित्तस्य ।
यो न ददाति न भुंक्ते तस्य तृतीया गतिर्भवति ॥35॥

35. செல்வஞ் செலற்கு மூன்றே வழியுள
நல்வழி யளித்தல் நுகர லளித்தலே;
கொடையும் நுகர்வும் கைகூ டாவிடில்
அடுதலாங் கடைவழி யதையே யடையும்.

35. Charity, enjoyment and loss are the three different courses for the disposal of wealth. He who neither gives alms nor spends on his own enjoyment is left with the third alternative.

मणिश्शाणोल्लीढः समरविजयी हेतिदलितो
मदक्षीणो नागाः शरदि सरिदाश्यानपुलिना ।
कलाशेषश्चन्द्रः सुरतमृदिता बालवनिता
तनिम्ना शोभन्ते गलितविभवाश्चार्तिषु नृपाः ॥36॥

36. கட்டளைக் கல்லில் தேய்த்தா மரதனம்,
முட்டிய முரணி லூறுபெறு வெற்றியன்,
மும்மதம் பொழிதலால் முரண் குறை யானை,
அம்பொழி லிலையுறு அழகிய காலம்

அம்பு வடிந்துறும் அறல்படி யாறுகள்,
எண்ணிரண் டவைகளில் ஒரு பிறைத் தேய்பிறை,
பண்புறு மிளம்பெண் பதிசேர்ந் திளைத்தமை
எளியவர்க் களித்தலால் அளிதரும் ஏழமை
ஒளியுறும் இளைப்புகள் இவைபல அழகே.

36. The gem that is polished on the whetstone, the victor of a battle who is wounded by weapons, the elephant which is emaciated by rut, the autumnal river with its slightly dry islets, the moon with its remnant of a single digit, the youthful lady shrivelled by amorous activities-these and men who have exhausted their wealth on mendicants shine by their reduced state.

परिक्षीणः कश्चित् स्पृहयति यवानां प्रसृतये
स पश्चात्संपूर्णः कलयति धरित्रीं तृणसमाम् ।
अतश्चानेकान्ता गुरुलघुतयार्थेषु धनिना-
मवस्था वस्तूनि प्रथयति च संकोचयति च ॥37॥

37. மிக்க பசியால் வருந்திடும் மிடியன்
தக்கதோர் கைபிடித் தானியம் விரும்புவான்
அந்த வறிஞனே அளவிலாப் பொருள்பெறில்
இந்தப் புவியையு மிகழ்வன் புல்லென;
ஆகவே பொருட்பால் அற்பும் வெறுப்பும்
ஆகும் நிலைமைக் கேற்கவே மாறிடும்;
செல்வரின் பதவி சிறப்பதற் கேற்ப
அல்கும் அகலும் பொருட்பால் மதிப்பே

37. When poor, a man longs for a mere handful of grains (as if it were a great acquisition); but on becoming affluent later on, the same person considers the whole world as equal to a blade of straw. The economic status of men enhances or decreases the value of objects. There is no absolute standard regarding the great and the small.

राजन् दुधुक्षसि यदि क्षितिधेनुमेतां
तेनाद्य वत्समिव लोकममुं पुषाण ।
तस्मिंश्च सम्यगनिशं परिपुष्यमाणे
नानाफलं फलति कल्पलतेव भूमिः ॥ 38 ॥

38. மன்னா முறைகேள் நிலப்பசுப் பால்பெற
கன்றாப் போற்றல்போல் காத்திடிவ் வவனியை;
ஓயா விழிப்புடன் உலகினைப் புரந்தால்
ஓவாப் பயன்தரு முயர்ந்தகற் பகமென.

38. Oh King ! If you wish to extract the treasures from the earth as milk from the cow, then you should nourish (protect) the subjects like the calf; for when that calf is properly looked after, the earth yields all varieties of (desired) fruits like the *Kalpaka* creeper.

सत्याऽनृता च परुषा प्रियभाषिणी च
हिंस्रा दयालुरपि चार्थपरा वदान्या ।
नित्यव्यया प्रचुरनित्पधनागमा च
वाराङ्गनेव नृपनीतिरनेकरीतिः ॥ 39 ॥

39. அரசவைத் தந்திர மதிசய வெதிரிடை
விரவுறும் விலைமகள் போலத் திரிவுறும்
உண்மை பொய்மை கடுமை மென்மை
கொடுமை கருணை கடுஞ்செட் டுதாரம்
ஓயாச் செலவு ஓயா வரும்படி.

39. Truthful as well as false, harsh as well as sweet in speech, cruel and compassionate, miserly and charitable, always spending and always earning abundantly, the conduct of a king is full of contradictions like the conduct of courtezans.

आज्ञा कीर्तिः पालनं ब्राह्मणानां दानं भोगो मित्रसंरक्षणं च ।
येषामेते षड्गुणा न प्रवृत्ताः कोऽर्थस्तेषां पार्थिवोपाश्रयेण ॥

40. பின்வரு மறுபயன் போற்றா தார்க்கு
மன்னரை மன்னி யுறுவதென் மகிழ்வு ?
சொன்னசொல் நிறைவுறல் மன்னு மிசைபெறல்
உன்னுமொண் மறையவர்க் குருபொரு ளுதவுதல்
தன்னிடஞ் சார்ந்தவர்க் காத்துமிக் களிதரல்
இன்பம் நுகர்ந்திடல் நண்பரைப் புரத்தலே

40. Exercise of authority, attainment of fame, protection of Brahmins of friends-to those who do not put into practice these six virtues, what purpose can be served by resorting to the partronage of the of the king ?

यद्धात्रा निजफालपट्टलिखितं स्तोकं महद्वा धनं
तत्प्राप्नोति मरुस्थलेऽपि नितरां मेरौ च नातोऽधिकम् ।
तद्धीरो भव वित्तवत्सु कृपणां वृत्तिं वृथा मा कृथाः
कूपे पश्य पयोनिधावपि घटो गृह्णाति तुल्यं जलम् ॥

41. கிணற்றினிற் கொண்டிடு மவ்வள வேநீர்
கடற்றிரை தனிலுங் கொண்டிடுங் குடமே;
படைத்தவன் தலையில் பொறித்த நஞ்செல்வம்
கிடைத்திடல் திண்ணம் கொஞ்சமோ வதிகமோ
கிடைப்பது கிடைக்கும் களர்மணற் பரப்பிலும்;
இடைப்பிற மேருவின் உயர்முக டேறினும்
படைப்பவன் விதிக்குமேல் பலிப்பதே இலையே.

41. Whatever quantity of wealth, great or small, is assigned to a person by the script on his broad forehead by the Creator, he is sure to obtain it even in a desert and never more than that even in the (golden) Mount Meru. Therefore take deart and do not put on a cringing attitude towards the rich. Look how a pitcher can take out only the same volume of water from the well as well as from the ocean.

5. दुर्जनपद्धतिः

अकरुणत्वमकारणविग्रहः परधने परयोषिति च स्पृहा ।
सुजनबन्धुजनेष्वसहिष्णुता प्रकृतिसिद्धमिदं हि दुरात्मनाम् ॥

5. துர்ச்சன பத்ததி

42. இரக்க மிலாமை இனமிலாச் சண்டை
பிறன்பொருள் மனைவியைப் பேதையாய் வெஃகல்
அன்புள வுறவிடயம் அழுக்கா றுறுதல்
புன்புரைக் கயவர்க் கியற்கை யிவ்வைந்தும்.

5. ON THE WICKED

42. Pitilessness, unreasonable quarrel, covetousness towards the wealth and the wives of others, jealousy towards the good and the relatives, these are the intrinsic qualities of the wicked.

दुर्जनः परिहर्तव्यो विद्ययालङ्कृतोऽपि सन् ।
मणिना भूषितः सर्पः किमसौ न भयङ्करः ॥ 83 ॥

43. ஒளிக்கல் புனையினு மொழித்திடு நச்சரா;
கல்வி சேர்ந்திடினும் கழிந்திடு கயவனை

43. A villain ought to be shunned though adorned with learning. Is not a serpent frightful though adorned with the gem (in its hood) ?

जाड्ये ह्रीमति गण्यते व्रतशुचौ दंभः शुचौ कैतवं
शुरे निर्घृणता मुनौ विमतिता दैन्यं प्रियालापिनि ।
तेजस्विन्यवलिप्तता मुखरता वक्तव्यशक्तिस्थिरे
तत्को नाम गुणो भवेत्स गुणिनां यो दुर्जनैर्नाङ्कितः ॥

44. எவ்வித உயர்வை யவ்விய ரிகழார் ?
வணக்க முள்ளமையை வெள்ளறி வென்பர்;
நோன்பு தூய்மைகள் வெளிப்பகட் டென்பர்;

மாசிலா வொழுக்கை மோசடி யென்பர்;
தறுகணாண்மை தண்ணளிக் குறைவாம்;
அறம்பியல் துரவியை அறிவில னென்பர்;
மென்மையா மின்மொழி கையுறை யாகும்
ஒள்ளிய தன்மையைச் செருக்கென உரைப்பர்
நாவலர் நம்மைப் பேச்சுவா யென்பர்;
எவ்வித உயர்வையு மவ்விய ரிகழ்வரே

44. There is not a single merit of the virtuous which is not branded as a defect by wicked men. Modesty is counted as dullness, religious practice as ostentation, honesty as dissimulation, valour as mercilessness, meditation as lack of intelligence, jentleness of speech as feebleness, prowess as arogance and strong power of expression as garrulousness.

लोभश्चेदगुणेन किं पिशुनता यद्यस्ति किं पातकैः
सत्यं चेत्तपसा च किं शुचि मनो यद्यस्ति तीर्थेन किम् ?
सौजन्यं यदि किं बलेन महिमा यद्यस्ति किं मण्डनैः
सद्विद्या यदि किं धनैरपयशो यद्यस्ति किं मृत्युना ॥45॥

45. சினமுளதென்னில் செந்தீ எதற்கு ?
இனம்பார்த் திடாமையின் இழிசெயல் ஏது ?
உண்மை யுளதெனிற் தவம்வே றெதற்கு ?
நன்மை யிதனிற் நாம்கா ணலாமே;
உளத்தூய் மையுண்டெனில் குளம்நதி எதற்கு ?
அளவளாய் நயத்தலில் அருந்திற லேது ?
நல்லிசை தன்னிலும் நயந்தரு மணியெது?
நல்லினக் கல்வியின் நலந்தரும் பொருளெது ?
பொல்லா னெனப்பெயர் புனைதலின் விளிவெது ?
நல்லானெ னப்பெயர் புனைதலே நல்லுயிர்.

45. What need is there for vice if there is greed and what need for crimes if there is the tendency of carrying tales ? Why

need penance if there is truthfulness and why go on pilgrimages to holy places if there is purity of mind ? Where is the need for strength if there is good conduct and where is the use for ornaments if there is glory ? Why seek for riches if there is learning and why look for death if there is ill repute ?

शशी दिवसधूसरो गलितयौवना कामिनी
सरो विगतवारिजं मुखमनक्षरं स्वाकृतेः ।
प्रभुर्धनपरायणः सततदुर्गतिस्सज्जनो
नृपाङ्गणगतः खलो मनसि सप्त शल्यानि मे ॥ 46 ॥

46. என்னுளம் ஊறுசெய் அயில்வேல் ஏழுள;
மன்னொளி நீங்கப் பகற்றோன் றிடும் மதி;
தன்னிள நலங்கழிந்த தன்பினும் காதலாள்;
நன்னிறத் தாமரை நீங்கிய பொய்கை;
அறிவெழுத் தில்லான் அந்தமார் வதனம்;
செறிபொரு ளாளன் சேர்பொரு ளிவறல்;
ஓவா வறுமை யாலுழலு முத்தமர்கள்;
கோவா ரரண்மனைக் கொடியவர் புகலே.

46. The moon that is bedimmed during day, the loving lady who has lost her youth, the lake that is devoid of lotuses, the face of a handsome man who is illiterate, a master who is miserly, a virtuous man who is ever poor and the presence of a rogue in the king's court-these seven factors pierce my heart like arrows.

न कश्चिच्चण्डकोपानामात्मीयो नाम भूभुजाम् ।
होतारमपि जुह्वानं स्पृष्टो दहति पावकः ॥ 47 ॥

47. சவிமிகுஞ் செந்தீ சோர்வுடன் தீண்டிடில்
அவிசொரி யந்தணர் கரத்தையுஞ் சுடுமே;
காய்சின வேந்தன் கதமிகு போழ்தினில்
ஆய்பொரு ளமைச்சரும் அகல்க சற்றமைவுற.

47. Fire, when touched, burns the very person who feeds it with oblations. Similarly kings who are fiery in their temper look upon no one with (genuine) affection.

मौनान्मूकः प्रवचनपटुर्वाचको जल्पको वा
धृष्टः पार्श्वे भवति च वसन् दूरतोऽप्यप्रगल्भः ।
क्षान्त्या भीरुर्यदि न सहते प्रायशो नाभिजातः
सेवाधर्मः परमगहनो योगिनामप्यगम्यः ॥ 48 ॥

48. மெத்த கடினம் மிக்கவர் பணிசெயல்;
மிக்கவர் தமக்குப் பணிவிடை எளிதல்;
வாய்திற வாவிடில் மூகைய னென்பர்;
வாய்வல னாகில் வாயாடி யென்பர்;
அணுகிப் பழகி லகந்தைய னென்பர்;
அணுகா தகலின் அச்சமிக் குடையனாம்;
பொறுமையுள் ளானெனில் பயங்கொளி யென்பர்;
பொறுமையில் லானெனில் பிறப்பினை யிகழ்வர்.

48. The servant, if he is silent is branded a being dumb and if he talks well, he is a chatterer of prattler. If he moves closely (with his master) he is impudent and if he keeps away he is a funk. If he is patient he is styled as timid and in impatient he is considered a ruffian. Thus the role of a servant is very difficult to fulfil and surpasses the c+omprehension even of Yogins (who know everything).

उद्भासिताखिलखलस्य विशृङ्खलस्य
प्रोद्गाढविस्मृतनिजाधमकर्मवृत्तेः ।
दैवादवाप्तविभवस्य गुणद्विषोऽस्य
नीचस्य गोचरगतैः सुखमास्यते कैः ॥ 49 ॥

49. கீழ்மகன் பழக்கம் கூட்டுமே துயரை;
கீழ்மக் களுக்கே கிழியை ஈவன்;

நீதித் தளைகளை நீங்குறத் தெறிப்பன்;
தீதாம் பதவித் தீச்செயல் மறந்தவன்;
கணக்கிலாச் செல்வம் கணந்தரச் சேர்ந்தவன்;
பிணக்குடன் நற்குணம் பலவும் பகைப்பவன்.

49. Who can live happily in the kingdom of a contemptible ruler, who raises all scoundrels to eminence, who is not bound by any rule of conduct, who has wilfully forgotten the low status from which he has risen, who has obtained his sovereignity by sheer luck and who detests men of virtue ?

आरम्भगुर्वी क्षयिणी क्रमेण लघ्वी पुरा वृद्धिमुपैति पश्चात् ।
दिनस्य पूर्वार्धपरार्धभिन्ना छायेव मैत्री खलसज्जनानाम् ॥50॥

50. புல்லார் நட்பு முற்பகல் நிழலே;
நல்லோர் நட்பு பிற்பகல் நிழலே;
நீண்டுபின் குறுகும் நிலையிலார் நட்பு;
பூண்டுசிற் றுருவம் பெருகு நன்னட்பே.

50. The friendship of the wicked is like the shadow of the forenoon, strong(long) in the beginning and weakkening (shortening) gradually; but the friendship of the good is like the shadow of the afternoon, light (short) at first and growing stronger (longer) with the advance of time.

मृगमीनसज्जनानां तृणजलसन्तोषविहितवृत्तीनाम् ।
लुब्धकधीवरपिशुना निष्कारणमेव वैरिणो जगति ॥51॥

51. புல்லுண் மானைப் பகைப்பன் வேடன்;
தண்ணுண் மீனைத் திருகுவன் வலையன்;
தன்னுள் ளமைதியுண் தவசியைக் கோட்சொல்லி;
எண்ணுள் மூவரும் இகல்கொளல் எவனோ ?

51. To the deer, to the fish and to good men, who live upon mere grass, on water and on contentment (harming no one), hunters, fishermen and tale bearers become enemies respectively without any cause.

6. सुजनपद्धतिः

वाञ्छा सज्जनसंगतौ परगुणे प्रीतिर्गुरौ नम्रता
विद्यायां व्यसनं स्वयोपिति रतिर्लोकापवादाद्भयम् ।
भक्तिश्शूलिनि शक्तिरात्मदमने संसर्गमुक्तिः खलै-
रेते येषु वसन्ति निर्मलगुणास्तेभ्यो नमस्कुर्महे ॥52॥

6. ஸுஜன பத்ததி

52. இந்தநற் றன்மையர்க் காக்குவேன் பணிவை;
நைந்து நெஞ்சுருகி நல்லினம் பழகுவோர்,
மற்றவர் நன்மையில் மகிழ்வுறும் நல்லோர்,
உற்றமூப் பாளருக் குரியதொண் டியற்றுவோர்,
ஆவலாய்க் கல்வியை யகமுறப் பயில்வோர்
காதலாய்த் தன்மனை யாளையே கருதுவோர்,
நல்லோர் வசைதமை நணுகுறா தஞ்சுவோர்,
வல்லோ னாமரன் வன்சரண் புகுவோர்
தம்புலன் பொறிகளைத் தகைபெற அடக்குவோர்,
வன்கணர் இனத்தை வகைபெறத் துறந்தோர்.

6. ON THE VIRTUOUS

52. Desire for the compaby of the good, appreciation of the merits of others, reverence to elders, effort in learning, experience of pleasure in the company of one's own wife, fear of public censure, devotion to lord Siva, power of self-control and casting off the company of the wicked-to the men in whom these spotless virtues abide, we offer our obeissance.

विपदि धैर्यमथाभ्युदये क्षमा सदसि वाक्पटुता युधि विक्रमः ।
यशसि चाभिरतिर्व्यसनं श्रुतौ प्रकृति सिद्धमिदं हि महात्मनाम् ॥

53. சான்றோர்க் கியற்கையாம் சால்புகள் கேண்மோ,
தோன்றிய துயரால் திறல்தள ராமை,
ஆன்றநல் வாழ்வினில் அரும்புரை பொறுத்தல்,
ஆன்றோ ரவையில் அழகிய சொற்றிரம்,
நேர்ந்திடும் போர்களில் நிலைதள ராமை,
தேர்ந்துநல் லிசையினைத் திகழ்வுறச் சேர்த்தல்,
ஓர்ந்துணர் மறைகளை யுவந்தே பயில்தல்
நேர்மையா மாறும் நிலைபெறல் நன்றே.

53. Fortitude in misery, forbearance in prosperity, eloquence of speech in an assembly, valour in war, delight in the acquisition of fame, and joyful effort to study the scriptures-these qualities are innate in men of noble nature.

करे श्लाघ्यस्त्यागः शिरसि गुरुपादप्रणयिता
मुखे सत्या वाणी विजयि भुजयोर्वीर्यमतुलम् ।
हृदि स्वच्छा वृत्तिः श्रुतमधिगतं च श्रवणयोः
विनाप्यैश्वर्येण प्रकृतिमहतां मण्डनमिदम् ॥ 54 ॥

54. இயற்கையிற் பெரியராய் இருப்பவர் தமக்கு
பெயர்த்தகும் பணங்கா சில்லையென் றாலும்
உடலின் கூறாம் உறுப்புகள் தம்மில்
இடப்பட் டழகுசெய் யணிகள் இவையுள;
புகழத் தகுகொடை பொருந்துறுங் கரத்தில்;
திகழுங் குருவடிக் கன்புறுந் தலையில்;
மெய்மையாம் பேச்சுறும் மென்மைசால் முகத்தில்
மொய்ம்படர்ப் புயங்களில் மிகுந்துள வெற்றி;
கள்ளம் கவடிலா நெஞ்சகம் தன்னில்
ஒள்ளி தாகிய தூய்மை உறைந்திடும்;
கல்விகேள் விகளால் கனமுறுங் காதில்
செல்வமார் வேதச் சுருதிகள் சொரிவன.

54. Praiseworthy act of charity is an ornament to the hand, humble salutation at the master's feet to the head, truthful speech to the mouth, triumphant and matchless prowess to the arms, perfect purity of thought to the mind, and receiving the instruction of the Vedas to the ears-these are the adornments to the naturally great men, acquired without the need for wealth.

प्राणाघातान्निवृत्तिः परधनहरणे संयमः सत्यवाक्यं
काले शक्त्या प्रदानं युवतिजनकथामूकभावः परेषाम् ।
तृष्णास्रोतोविभङ्गो गुरुषु च विनयः सर्वभूतानुकम्पा
सामान्यं सर्वशास्त्रेष्वनुपहतविधिः श्रेयसामेष पन्थाः ॥55॥

55. நல்லிசை தரும்வழி நவில்வேன் பத்துள;
உயிர்க்கொலை நீத்தல் ஊர்ப்பொரு ளிகத்தல்,
உள்ளதை யேசொலல் உற்றபோ தளித்தல்,
அயற்பெண்டிர்ப் பேச்சறல், ஆசைவெள் ளந்தெறல்
பெரியோர்க் கிணங்கல், பல்லுயிர்க் கிரங்கல்,
பலநூல் மதித்தல், கடமை கடைப்பிடி.

55. Abstinence from slaughter of life, restraint of mind from coveting the wealth of others, utterence of truth, timely charity to the limit of one's capacity, dumbness in gossipping about the young wives of others, obstruction of the stream of greed, obedience to elders, compassion to all creatures, equal regard for the rules laid down in all scriptures and unfailing performance of one's duties- these constitute the path to all kinds of prosperity.

संपत्सु महतां चित्तं भवेदुत्पलकोमलम् ।
आपत्सु च महाशैलशिलासंधातकर्कशम् ॥56॥

56. தீரர்தம் நெஞ்சம் திரிவுறும் முறைகேள்;
வாழ்வுறும் போது வளமா ராம்பல்போல்
தாழ்வுறா திரங்கும் தருமஞ் செயற்கு;
தாழ்வுறும் போது தன்சுகம் மறுத்து
மகிழ்வுறாக் கருங்கல் மானும் துயர்வதில்.

56. The heart of the great will be tender (with sympathy) like a lotus during prosperity and hard punassailable) like a heap of rocks on a huge mountain during adversity.

प्रिया न्याय्या वृत्तिर्मलिनमसुभङ्गेऽप्यसुकरं
त्वसन्तो नाभ्यर्थ्याः सुहृदपि न याच्यः कृशधनः ।
विपद्युच्चैर्धैर्यं पदमनुविधेयं च महतां
सतां केनोद्दिष्टं विषममसिधाराव्रतमिदम् ॥57॥

57. நீதி நெறிநேயம் நெறியிலா ததனை
ஓது யிர்தந்தும் இகந்திடும் தன்மை
கெட்டவர் தம்மிடம் கெழுமெவ் வுதவியும்
பெட்டவர் தம்மைப் பரவா திருத்தல்
நட்டவ ராயினும் நீங்கியர் பொருளெனின்
முட்டுற் றபோதும் முயன்று கெஞ்சாமை
துயருற் றபோதும் துணிவாய் முயலல்
சான்றோர் பற்றிய சால்புறு நெறியை
தான்தவ றாமற் றுன்னி நடந்திடல்
இவ்வறு நுட்பமும் எளிதல லிவற்றை
செவ்விய வாள்வாய்ச் சேர்நடை பழகல்போல்
எவ்விடம் உணர்வரோ யாமறி யோமே.

57. A liking for legitimate living and an aversion for unjust means even when faced with death determination not to entreat the wicked and not to beg of a poor man though he be a friend, a strong fortitude in difficult circumstances and resolution to follow the footsteps of the great-whoever could have taught the good, these (rules of conduct) difficult to practice like the vow of walking on the blade of sword !

प्रदानं प्रच्छन्नं गृहमुपगते संभ्रमविधिः
प्रियं कृत्वा मौनं सदसि कथनं चाऽप्युपकृतेः ।
अनुत्सेको लक्ष्म्यां निरभिभवसाराः परकथाः
सतां केनोद्दिष्टं विषममसिधाराव्रतमिदम् ॥58॥

58. புகலுறா தளித்தல் புகும்விருந் தெதிர்கொளல்
நகுங்கொடை நயந்து நாவ சையாமை
மற்றோர் நற்செயல் மகிமையால் விளம்பிடல்
உற்ற செல்வத்தில் உயர்வு பேசாமை
மற்றவர் தம்மை மருப்படா துரைத்தல்
இவ்வறு நுட்பமும் எளிதல இவற்றை
செவ்விய வாள்வாய்ச் சேர்நடை பழகல்போல்
எவ்விடம் உணர்வரோ யாமறி யோமே.

58. Charity without advertisement, stirring reception to the guest at the door, silence after doing an act of obligation, public acknowledgement of the help rendered by others, absence of pride in effluence talking of others without any touch of slander- whoever could have taught the good, these (rules of conduct) difficult to practise like the vow of walking on the blade of a sword !

संतप्तायसि संस्थितस्य पयसो नामापि न श्रूयते
मुक्ताकारतया तदेव नलिनीपत्रस्थितं दृश्यते ।
स्वात्यां सागरशुक्तिमध्यपतितं तन्मौक्तिकं जायते
प्रायेणाधममध्यमोत्तमजुषामेवंविधा वृत्तयः ॥59॥

59. சிவப்பக் காய்ந்த சிறப்புள இரும்புபோல்
உவப்பதாம் நீர்த்துளி உற்றிடில் உறிஞ்சிடும்
துளியதன் பேரும் துன்னுவோர் கேட்பதில்
இளிவுறு மீனர் இத்தன் மையரே,
அதேவித நீர்த்துளி யந்தா மரையுறில்,
சுவேத முத்தெனச் சுகமாய் ஜொலிக்கும்;
தாமரை நீங்கில் தரள மொழியும்,

ஆமித் தன்மையர் அடைவர் மத்திமநிலை,
ஆழ்கடற் சிப்பியில் அழகிய சுவாதியில்,
வீழ்ந்திடில் நிர்த்துளி விரும்புரும் முத்தாம்,
விழுந்த இடத்தில் வேருற நிலைத்து,
எழுந்தோங் குவதே உத்தமர் இயல்பு.

59. Even the name does not survive of the water which is placed on red hot iron. The same water resting on a lotus leaf glistens, assuming the shape of a pearl. It becomes a real pearl when it falls into the oyster-shell in the interior of the ocean during the asterism, *Svati*. Such, of course, is the case of people who associate with the low, the middle and the noble class of persons respectively.

यः प्रीणयेत्सुचरितैः पितरं स पुत्रो
यद्भर्तुरेव हितमिच्छति तत्कलत्रम् ।
तन्मित्रमापदि सुखे च समक्रियं यत्
एतत् त्रयं जगति पुण्यकृतो लभन्ते ॥60॥

60. தாய்தந்தையர்க்குத் தன்னன் னடையால்
ஆய்ந்த உத்தமனாம் அவனே மகனாம்
எப்போ துந்தன் கணவ னினிப்புற
தப்பா நலம்நினை தருமியே மனைவி;
உயர்விலும் தாழ்விலும் உற்றவோர் தன்மையாய்
துயரணு காமற் றணைந்தவன் நண்பன்.

60. He is true son who delights his father by his deeds of virtue; she is a real wife who cares only for the well-being of her husband and he is a genuine friend who behaves with equal affection both in joy and sorrow. Only those who have done virtuous deeds in past lives obtain these three things of the world.

नम्रत्वेनोन्नमन्तः परगुणकथनैः स्वान्गुणान्ख्यापयन्तः
स्वार्थान्संपादयन्तो विततपृथुतरारंभयत्नाः परार्थे ।
क्षान्त्यैवाक्षेपरूक्षाक्षरमुखान्दुर्जनान्दुःखयन्तः
सन्तस्साश्चर्यचर्या जगति बहुमताः कस्य नाभ्यर्चनीयाः॥

61. வியப்புறத் தகுந்த பெருந்தகை விரகரை;
நயந்தநன் மதிப்புடன் நல்லோர் புகழ்வர்;
வணங்குதல் கொண்டே வளம்பெற் றுயர்வர்;
இணங்குமற் றவரியல் புகழ்தலா லிசையுறும்;
மற்றவர் கருத்தை முற்றுறச் செயலால்;
உற்றதங் கருத்தையும் வெற்றியாய்ச் செய்வர்,
தீயோர் தமக்குந் தயையுட னிரங்குவர்;
வீயா நரகில் வீழ்வதை யுன்னி;
கொடும்வசை வாயரைப் பொறையற் கடியும்;
நடுவுள நல்லரை வணங்கா ருளரோ ?

61. Bending low with humility, they rise aloft; proclaiming the merits of others, they reveal their own virtues; striving hard an continuously for the welfare of others, they fulfil their own purpose in life and by sheer forbearance they punish the wicked whose tongues are ever noisy with words of cruelty and disputation. Whoever can fail to adore such virtuous men of wonderful conduct who are revered throughout the world !

7. परोपकारपद्धतिः

भवन्ति नम्रास्तरवः फलोद्गमै-
र्नवाम्बुभिर्दूरविलम्बिनो घनाः ।
अनुद्धतास्सत्पुरुषास्समृद्धिभिः
स्वभाव एवैष परोपकारिणाम् ॥ 62॥

7. பரோபகார பத்ததி

62. பழச்சுமை மிகுந்திடில் படிந்திடும் மரமே;
மழைநீர் சுரந்திடில் மேகம் பரவும்;
நல்லோர் செல்வம் நயனுறப் பெருகில்;
அல்லோர் போல அகந்தை பெறாரே;
மற்றோர் தமக்கு மாண்புசெய் பெரியோர்க்
கிற்றே இயற்கை இனிதுசெய் வாரோ.

7. ON BENEVOLENCE

62. Trees bend low when laden with the weight of fruits. The clouds hang low with the weight of fresh water. Good men do not become proud with their abundance of wealth. Such indeed is the nature of people dedicated to the service of others.

श्रोत्रं श्रुतेनैव न कुण्डलेन दानेन पाणिर्नतु कङ्कणेन ।
विभाति कायः करुणापराणां परोपकारेण न चन्दनेन ॥

63. இரக்கச் செயல்களால் இரங்கிடும் நல்லுடல்
மணப்பூச் சாலல மற்றவர்க் குதவியால்;
கல்விகேள் விகளால் கிளர்ந்திடுங் காது;
பல்விதக் காதணி பொலிவு செய்யாவே
பொன்வளை புனைதலால் புகழ்பெறு மோகை ?
நன்கொடை தன்னால் நலம் பெறும் கரமே.

63. The ear shines by listening to the sacred texts, not with ear-rings. The hand shines by giving aims not with bangles. The body of people, over shelmed with pity, shines by acts of service to other and not by wearing sandal paste.

पद्माकरं दिनकरो विकचं करोति
चन्द्रो विकासयति कैरवचक्रवालम् ।
नाभ्यर्थितो जलधरोऽपि जलं ददाति
सन्तः स्वयं परहिते विहिताभियोगाः ॥64॥

64. கஞ்சம் விரிக்கும் கதிரவன் வைகறை;
விஞ்சுப அல்லிகள் விரிவன மதியால்;
கொண்டல்கள் மழையைக் கொட்டுவ தாமாய்;
தொண்டர் பிறர்நலம் போற்றுவர் துணிந்தே.

64. The sun (voluntarily) fiills with blossoms the lotus pond; the moon causes groups of lilies to bloom forth; the cloud too yields rain voluntarily. The good men strive for the welfare of others, of their own accord.

एते सत्पुरुषाः परार्थघटकास्स्वार्थान् परित्यज्य ये
सामान्यास्तु परार्थमुद्यमभृतः स्वार्थाविरोधेन ये ।
तेऽमी मानुषराक्षसाः परहितं स्वार्थाय निघ्नन्ति ये
ये तु घ्नन्ति निरर्थकं परहितं ते के न जानीमहे ॥

65. தன்னலங் கருதாப் பிறர்நலம் புரப்போன்
நன்னிலப் பரப்பில் நல்லாண் மகனே;
தன்னலங் கேடுறாத் தந்திரஞ் செய்து
மன்னிப் பிறர்பணி முடிப்பவன் மத்திமன்;
தன்பணி முடிக்கப் பிறர்பணி கெடுப்பவன்
அன்னவனே இவண் மானுட வரக்கன்;
எக்கா ரணமும் இன்றிப் பிறர்பணி
தக்கா தழிப்பவன் யாரோ துணிந்திலேன்.

65. Those belong to the noble class of men who achieve the good of others, sacrificing their own interests. Those belong to the common type who strive for the good of others, when it is not detrimental to their own good. Those indeed, are devils among men who destroy the welfare of others for their own benefit. How, then, to call those who destroy the interest of with no purpose whatsoever, we do not know !

पापान्निवारयति योजयते हिताय
गुह्यं निगूहति गुणान् प्रकटीकरोति ।
आपद्गातं च न जहाति ददाति काले
सन्मित्रलक्षणमिदं प्रवदन्ति सन्तः ॥ 66 ॥

66. நண்பன் தன்மையை நல்லோர் நவிலல்கேள்;
பண்பிலாப் பழியைப் பற்றா தகற்றுவன்;
நன்னெறி யிற்செல நவில்வ னுபாயம்;
மன்னும் மந்தணம் மறைவுறப் போற்றுவன்;
நம்மின் நற்செயல் நயனுறப் பரப்புவன்;
நமக்குறும் இடரில் நம்மைக் கைவிடான்.

66. The good have defined a true friend as on who restrains his companion from sin and directs him towards virtue, conceals his secrets and proclaing his merits, does not desert him when involved in danger and gives aid in times of need.

क्षीरेणात्मगतोदकाय हि गुणा दत्ताः पुरा तेऽखिलाः
क्षीरोत्तापमवेक्ष्य तेन पयसा स्वात्मा कृशानौ हुतः ।
गन्तुं पावकमुन्मनस्तदभवद्दृष्ट्वा तु मित्रापदं
युक्तं तेन जलेन शाम्यति सतां मैत्री पुनस्त्वीदृशी ॥

67. நல்லோர் நட்பின் இயல்புகேள் நவில்வேன்;
நன்னீர் பாலிவை நட்பிற் கலந்தன;
தன்னோடு கலந்த தூநீ ரதற்கு
மன்னும் பால்தான் தன்னியல் பளித்தது;
நெருப்புறு பாலது நிலைகுலைந் தெழுவே
விருப்புறு நீரும் வீழ்ந்தது தீயினில்:
துன்புறு தோழனுக் குறுதுயர் கண்டு
இன்புறு பாலும் எழுந்தது தீயுற;
பின்னுநீர் நண்பன் புனைந்து கலப்புற
இன்னுயிர் திரும்பி அடைந்த தோரமைதி.

67. The milk at first imparted its entire qualities to the water which mingled (befriended) with it. Seeing the extreme distress of boiling milk, the water poured itself forth into the fire. Noticing the danger which had overtaken its friend (the water), themilk, in turn, grew eager (boiled forth) to fall into the fire; but it calmed down on being re-united with water. Such (intolerant of each other's sufferring is the friendship between the good.

इतः स्वपिति केशवः कुलमितस्तदीयद्विषां
इतश्च शरणार्थिनां शिखरिणा गणाः शेरते ।
इतोऽपि बडबानलः सह समस्तसंवर्तकै-
रहो विततमूर्जितं भरसहं च सिन्धोर्वपुः ॥ 68 ॥

68. இங்ஙனே கேசவன் இன்துயி லமர்ந்துளன்;
இங்ஙனே அவன்பகைக் குழுவினர் உளரே;
இங்ஙனே அடைக்கலம் புக்கவாம் வரைநுனி;
இங்ஙனே ஊழிக் கொண்டல்கள் உளவே;
இங்ஙனே அமர்ந்தது வடவைப் பெருந்தீ;
தங்கும் பொருட்குழூஉக் களிவிலை திரைக்கீழ்
வித்தார மிக்கது விரிநீர்ப் பௌவம்;
எத்தகை வல்லமை யடைந்துள திங்ஙனே.

68. Here sleeps Lord Vishnu and in another spot lies the race of his enemies (the demons). Here rest the groups of mountains, seeking refuge and elsewhere lies the submarine fire side by side with all the deluge clouds. How wonderful is the form of the ocean, vast powerful and capable of bearing all burden !

जातः कूर्मः स एकः पृथुभुवनभरायार्पितं येन पृष्ठं
श्लाघ्यं जन्म ध्रुवस्य भ्रमति नियमितं यत्र तेजस्वि चक्रम् ।
सञ्जातव्यर्थपक्षाः परहितकरणे नोपरिष्टान्न चाधो
ब्रह्माण्डोदुम्बरान्तर्मशकवदपरे जन्तवो जातनष्टाः ॥69॥

69. வைத்த பாரம் தாங்கும் விழுப்பம்
எத்தகை யார்க்கும் எய்துமோ வெளிதில்?
அவனிப் பெருஞ்சுமை அமைப்பாய்த் தாங்க
தவறா தளித்தது தன்முது காமை;
வான்சோ தித்திரள் வகையாய்ச் சுழல
தான்மை யமாக வமைந்தனன் துருவன்;
இவ்விரு தொண்டர் எய்தினர் பெரும்புகழ்
உயர்விலும் தாழ்விலு முளபல பறவைகள்
செயவுள தென்னதொண் டவைகளின் சிறகால்?
அத்திப் பழத்தின் உள்ளுறும் கிருமிபோல்
இத்தரை தன்னில் இழிந்துமாய்ந் துறும்பல.

69. The tortoise (incarnation of Vishnu) who dedicated his back to bear the burden of the huge world is the only being that was truly 'born' Commendable (also) is the birth of Dhruva round whom rotates inviolably the circle of luminary spheres. All other creatures which are not of any service to others, either in the upper regions (like Dhruva) nor in the lower regions (like Kurma), are merely born and dead, and are like the gnats inside the *Udumbara* (fig) fruit, with their wings sprouting up to no purpose.

तृष्णां छिन्धि भज क्षमां जहि मदं पापे रतिं मा कृथाः
सत्यं ब्रूह्यनुयाहि साधुपदवीं सेवस्व विद्धज्जनम् ।
मान्यान्मानय विशिषोऽप्यनुनय प्रख्यापय प्रश्रयं
कीर्तिं पालय दुःखिते कुरु दयामेतत्सतां चेष्टितम् ॥

70. நல்லோர் இயற்கைகள் நான்மூன் றனவே;
ஆசையை யறுத்தல்; அரும்பொறை வளர்த்தல்;
உளச்செருக் கொருத்தல்; தீமைசெய் துடிப்பை
தீரத் தொலைத்தல்; உண்மை யுரைத்தலே;
நல்லோர் வழிபடல்; கற்றோர்க் குதவுதல்
கல்வி மான்களைத் தழுவி நடந்திடல்;
பிறர்புகழ் பெருக்கல், நல்லிசை காத்தல்
துயருளோர்க் கிரங்கல்; துன்னுவாய் துரிசற.

70. Cut off greed; practise endurance, suppress pride; do not revel in sin; speak the truth; follow the path of the good; serve the learned; honour the venerable; be conciliatory even to your foes. Manifest your humility, preserve your reputation. Take pity on the suffering. These are the distinctive features of the good.

मनसि वचसि काये पुण्यपीयूषपूर्णा-
स्त्रिभुवनमुपकारश्रेणिभिः प्रीणयन्तः ।
परगुणपरमाणून् पर्वतीकृत्य नित्यं
निजहृदि विकसन्तः सन्ति सन्तः कियन्तः ॥ 71 ॥

71. உளஞ்சொல் உடலம் மூன்றும் நன்மையாம்
உயிர்மருந் ததனால் நிறைந்தவராகி
உலகமூன் றுக்கும் ஒருதெருப் போல
அலகில் லுதவிகள் இயற்றிப் போற்றி
மற்றவர் மேங்குணம் அணுவே யாகிலும்
உற்றவை தம்மை மலைபோல் உயர்த்தும்
மெய்யுடை நெஞ்சம் மலரென் விரியும்
நையுமன் புடையராம் நல்லோர் பலரே.

71. Rare are such good men who are full of the nectar of virtue in thought, word and deed, who please all the three words by their series of help and who rejoice in their own hearts, always counting as mountains the minute atoms of goodness in others.

8. धैर्यपद्धतिः

रत्नैर्महाब्धेस्तुतुषुर्न देवा न भेजिरे भीमविषेण भीतिम् ।
सुधां विना न प्रययुर्विरामं न निश्चितार्थाद्विरमन्ति धीराः ॥

8. தைர்ய பத்ததி

72. கடைந்தனர் கடலைக் கடவுளர் அமுதுற;
இடையிற் கிடைத்தன உயிரொளிக் கற்கள்;
அடைந்த அரதனம் கொண்டோய்வில்லை;
அடலுறு கொடிய கடல் நஞ் செழுந்தது;
திடமிழுஞ் தஞ்சி விடவிலை முயற்சியை;
அமுதம் அகப்படும் அதுவரை முயன்றனர்
விழுமிய முயற்சியிற் றளர்விலர் விரகர்.

8. ON RESOLUTION

72. The Gods were not contented with the gems (that came out) of the ocean; nor were they frightend by the terrible poison (which rose from it) They did not rest till they obtained the nectar (for which they churned the ocean). Even so, resolute men do not desist without achieving their determined goal.

प्रारभ्यते न खलु विघ्नभयेन नीचैः
प्रारभ्य विघ्ननिहता विरमन्ति मध्याः ।
विघ्नैर्मुहुरपि प्रतिहन्यमानाः
प्रारब्धमुत्तमगुणा न परित्यजन्ति ॥ 73 ॥

73. அதமர் மத்திமர் உத்தமர் இயல்கேள்;
அதமர் முயலார் இடர்தனக் கஞ்சி;
இடருற் றபோதே ஓய்வர் மத்திமர்
இடர்பல உறினும் உத்தமர் ஓயார்.

73. People of low type do not begin a task out of fear of obstacles. Those of the middle class commence a deed but give it up when faced with impediments. But men of the noblest calibre do not abandon a task once commenced, although repeatedly assailed by difficulties.

क्वचित्पृथ्वीशय्यः क्वचिदपि च पर्यङ्कशयनः
क्वचिच्छाकाहारः क्वचिदपि च शाल्योदनरुचिः ।

क्वचित्कन्थाधारी क्वचिदपि च दिव्याम्बरधरो
मनस्वी कार्यार्थी न गणयति दुःखं न च सुखम् ॥

74. கொண்ட முயற்சியிற் கருத்துறு மறிஞர்
அண்டுமின் பத்தையும் துன்பையு மதியார்;
தளர்ந்து சில்போழ்து தரைமேல் துயில்வர்
கிளர்ந்து சில்வேளை கட்டிலி லுறங்குவர்;
பச்சைக் கறிகாய் புசிப்பர் பல்சமயம்
இச்சையாஞ் சோற்றையும் உண்பர் சில்போழ்து;
பன்னும் கந்தைகள் புனைவர் பல்நேரம்
பொன்னூ லாடையும் புனைவர் வாய்த்திடிலே.

74. Somewhere lying on (hard) ground, and elsewhere on a soft bed of downs, someshere eating the mere greens (cabbage) and elsewhere tasting the superior cooked rice, somewhere wearing rags and elsewhere clothed in celestial robes, the strong willed man, intent or achieving his end, never cares for (incidental) pain and pleasure.

निन्दन्तु नीतिनिपुणा यदि वा स्तुवन्तु
लक्ष्मीः समाविशतु गच्छतु वा यथेष्टम् ।
अद्यैव वा मरणमस्तु युगान्तरे वा
न्याय्यात्पथः प्रविचलन्ति पदं न धीराः ॥75॥

75. நீதிநெறி நூலார் புகழினு மிகழினும்
மீதுறும் சம்பவம் மிகுக்கினும் தாழ்க்கினும்
உடனே சாகினும் உறும்யுகம் உய்யினும்
அடலுறு முளத்தவர் அகலார் நல்வழி.

75. Let experts in codes of conduct rebuke or extol. Let wealth come or go as it likes. Let death occur this very day or at the end of an epoch. Whatever may befall, men of resolute character never swerve even by one step from the path of justice.

कान्ताकटाक्षविशिखा न लुनन्ति यस्य
चित्तं न निर्दहति कोपकृशानुतापः ।
कर्षन्ति भूरिविषयाश्च न लोभपाशै-
र्लोकत्रयं जयति कृत्स्नमिदं स धीरः ॥76॥

76. அழகியர் கட்கணைப் போழ்விலா வகத்தன்;
கொழுவிய சினத்தீ கொளுந்துறா நெஞ்சன்;
ஆவல் புலன்பொறித் தூண்டலுக் கிணங்கான்;
மூவுல கும்வெலும் முரணவன் அவனே.

76. That hero conquers all the three worlds, whose heart, the side-long looks of lovely ladies cannot pierce, the scorching fire of anger cannot burn and the powerful objects of the senses cannot drag by the strings of temptation.

कदर्थितस्यापि हि धैर्यवृत्तेर्न शक्यते धैर्यगुणः प्रमार्ष्टुम् ।
अधोमुखस्यापि कृतस्य वह्नेर्नाधः शिखा यान्ति कदाचिदेव ॥

77. திண்ணிய நெஞ்சர் துயர்மிகப் பெறினும்
திண்மை யதறுமோ ? திகழும் மேன்மேல்
பந்தம் தன்னைக் கீழுறப் பிடிக்கினும்
அந்தமாய் மேலுறும் அத்தீச் சுடரே.

77.The (innate) quality of courage in a heroic person can never be wiped away even when the is overcome with difficulties. The flame of a fire (a torch) never blazes downwards, even when it is held upside down.

वरं शृङ्गोत्सङ्गाद्गुरुशिखरिणः क्वापि विषमे
पतित्वायं कायः कठिनदृषदन्ते विदलितः ।
वरं न्यस्तो हस्तः फणिपतिमुखे तीक्ष्णदशने
वरं वह्नौ पातस्तदपि न कृतः शीलविलयः ॥ 78॥

78. நன்னெறி விலகி நலமிழப் பதிலும்
உன்னத வரைபாய்ந் தொழிவுறல் நன்றே
கூரெயிற் றரசராக் கொடியவாய் தனிலே
நேறினிற் கையை நுழைத்திடல் நலமே;
நெறிவிட் டிழிதலின் எரியுறல் நேரென
செறிபுகழ்ச் சீரியர் சாற்றினர் சிறக்க.

78. It is preferable to get the body shattered by falling somewhere on the uneven ground of hard stones from the lofty peak of a great mountain; it is preferable to thrust one's hand into the mouth of a fierce serpent possessing sharp fangs; it is preferable to throw oneself into the fire; but never should on give up his character.

वह्निस्तस्य जलायते जलनिधिः कुल्यायते तत्क्षणा-
न्मेरुः स्वल्पशिलायते मृगपतिः सद्यः कुरङ्गायते ।
व्यालो माल्यगुणायते विषरसः पपीयूषवर्षायते
यस्याङ्गेऽखिललोकवल्लभतरं शीलं समुन्मीलति ॥ 79 ॥

79. எல்லோ ருளங்களுங் கவர்ந்திடுந் தூய்மையோர்
சில்லெனும் நீராய் நெருப்பையுஞ் செய்வர்;
கடலையுஞ் சிறியதாம் காலக மாக்குவர்;
வடமலை மேருவும் இடந்தரு பாறையாம்;
விலங்க ரசாகிய வீரகே சரியும்
உளங்கொள் மாத்திரத்தில் உறுநல மானாம்;
கிளர்ந்திடுங் கோளரா குளிர்ந்ததோர் மாலையாம்;
நஞ்சு மமிர் தமாம்; நல்லோர் திறல்பால்.

79. Fire becomes (cool) like water; the ocean turns, in a moment, into a (fordable) channel; meru becomes a tiny (scaleable) mound of stones; a lion behaves suddenly like a (tame) deer; a serpent acts like a garland and liqui d poison has the effect of a shower of nectar-all these happen to a person in whose body shines forth purity of conduct which is the source of the great endermment to all the world.

छिन्नोऽपि रोहति तरुः क्षीणोऽप्युपचीयते पुनश्चन्द्रः ।
इति विमृशन्तस्सन्तः सन्तप्यन्ते न लोकेषु ॥ 80॥

80. வெட்டிக் கழிக்கினும் வளர்ந்திடும் மரமே;
ஒட்டி வளர்ந்திடும் கட்டதாம் பிறையே;
இத்தகைக் காட்சியை உற்றுநோக் கறிஞர்
இத்தரைப் பொருட்டே வடைந்திலர் துயரே.

80. The tree, though chopped off regains its growth. The moon which wanes waxes forth again. Reflecting on this, good men are never afflicted (by difficulties) in the world.

ऐश्वर्यस्य विभूषणं सुजनता शौर्यस्य वाक्संयमो
ज्ञानस्योपशमः श्रुतस्य विनयो वित्तस्य पात्रे व्ययः ।
अक्रोधस्तपसः क्षमा प्रभवितुर्धर्मस्य निर्व्याजता
सर्वेषामपि सर्वकारणमिदं शीलं परं भूषणम् ॥ 81॥

81. அன்புடன் பழகுதல் இறைமைக் கணியாம்;
வன்கணாண் மைக்கணி வணங்கிய சொல்லே;
பேரறி வாண்மைக் கணியது பொறையே;
சேரரு மறைக்கணி செருக்கற் றிருத்தல்;
செல்வத் திற்கணி சிறப்பறிந் தீதல்;
மல்கருள் தவத்திற் கணியது மகிழ்வே;
தலைமைக் கணியது தண்பொறை யுடைமை;
நிலையறத் திற்கணி நினைபய னின்மை;
என்னோக் குடையரும் எவ்வினத் தவரும்
தன்னுளங் கொளுமணி தகைமைசால் தூய்மையே.

81. Gentleness adorns sovereignty and absence of bragging adorns valour. Tranquillity is an ornament to knowledge, humility to learning and appropriate charity to wealth. Suppression of anger is an adornment to penance, forgiveness to authority and absence of motive to the performance of religious duties. Good character, which is the source of all the above merits is the supreme ornament to everybody.

9. दैवपद्धतिः

नेता यस्य बृहस्पतिः प्रहरणं वज्रं सुराः सैनिकाः
स्वर्गो दुर्गमनुग्रहः खलु हरेरैरावणो वारणः ।
इत्याश्चर्यबलान्वितोपि बलमिद्भग्नः परैः सङ्गरे
तद्व्यक्तं ननु दैवमेव शरणं धिग् धिग् वृथा पौरुषम् ॥

9. தைவபத்ததி

82. வலனைத் தொலைத்தவன் வலியனாம் இந்திரன்;
நலனைச் சொலற்கு நேர்ந்தவன் பிருகஸ்பதி;
வச்சிரா யுதமே வாய்ந்த படைக்கலம்;
உச்சித மான உம்பரே படைத்திறள்;
சுவர்க்கமே யவன்தன் சிறப்புறு கோட்டை
எவர்க்கு முயர்ந்தவன் விட்டுணு வாழ்த்தினன்,
அவனின் நற்கரி ஐரா வதமே;
பவனி வருங்கால் பாங்கா யமைந்தது,
மதிக்கத்தக்கவை மாண்புறு சேர்க்கை
அதிசய மான வலிமை யமைந்தவன்;
விதிவலி மிகுதியால் எதுவுங் காப்பிலை.
இத்தனை யுயர்வுள னாகிய இறைவனும்
இற்றனன் போரில் இசைகெடப் பகைவரால்
ஆதலால் நாமும் அறிவது யாதெனில்
பேதையாய்ப் பெருமையைச் சொலிக்கொளல் தவறே

9. ON FATE

82. Brhaspati is his counsellor; the thunderbolt is his weapon; the Gods themselves are his warriors; heaven is his fortress; Vishnu is his supporter; Airavata is his elephant-though endowed with such wonderful strength, Indra was vanquished by his enemies (the Asuras) in battle. Hence it is clear that Fate is the sole refuge for men. Fie, fie upon futile prowess !

भग्नाशस्य करण्डपिण्डिततनोर्म्लानेन्द्रियस्य क्षुधा
कृत्वाखुर्विवरं स्वयं निपतितो नक्तं मुखे भोगिनः ।

तृप्तस्तत्पिशितेन सत्वरमसौ तेनैव यातः पथा
स्वस्थास्तिष्ठत दैवमेव हि परं वृद्धौ क्षये कारणम् ॥

83. முடங்கிய பாம்புள மூங்கிற் பெட்டியை
மடங்கொளும் எலியொன்றறுத்துளே முகர்ந்தது;
துயில்கலைந் தெழுந்தது துட்டப் பாம்பு;
அயில்நிகர் பற்களால் அலைத்ததை யுண்டது;
உண்டபின் னரவம் உற்ற வத்துளையால்
கண்டு வெளிப்புறங் கழன்றோ டியதே
ஆதலால் நண்ப அகற்றிடுன் கவலை
போதுறும் துயர்க்கும் பெற்றிடுங் களிக்கும்
ஓதுறும் விதியே உற்ற காரணமாம்
போதுறும் துயர்க்கும் பெற்றிடுங் களிக்கும்
ஓதுறும் விதியே உற்ற காரணமாம்.

83. A serpent lay desparate with its body cramped into a basket and with all its limbs jaded with hunger. A rat, at night, bored a hole (in the basket) and fell into its mouth of its own accord. Satiscied with the flesh of the rat, the serpent quickly made its escape through the same path. Therefore, be unperturbed. Destiny alone is the supreme cause of prosperity and adversity.

यथा कन्दुकपातेनोत्पतत्यार्यः पतन्नपि ।
तथा त्वनार्यः पतति मृत्पिण्डपतनं यथा ॥ 84 ॥

84. பெரியோர் வீழினும் பந்தென வீழ்வர்
சிறியார் சிறுமையாம் மண்ணுண்டை வீழ்ச்சிபோல்
பந்து வீழ்ந்திடில் பறந்து மேற்கிளம்பும்;
உந்தி மேலெழுகுமோ உறுமண் ணுண்டை ?

84. A noble person rises up again though fallen like a ball which rebounds after a fall. An ignoble person falls (irredeemably) like a lump of clay which falls down flatly.

खर्वाटो दिवसेश्वरस्य किरणैः संतापितो मस्तके
गच्छन्देशमनातपं विधिवशात्तालस्य मूलं गतः ।
तत्राप्यस्य महाफलेन पतता भग्नं सशब्दं शिरः
प्रायो गच्छति यत्र दैवहतकस्तत्रैव यान्त्यापदः ॥85॥

85. வெயில்பொறுக் காதவோர் வழுக்கைத் தலையன்
நிழல்பெற விரும்பி நின்றனன் பனைக்கீழ்;
பருத்தவோர் பனங்காய் பட்டென வீழ்ந்து
இரத்தந் தோன்ற உடைத்தது மண்டையை;
விதிவசத் தாலே வதங்குறும் வறியனை
மதிக்கவ லைப்புண் மதிக்குமே மேன்மேல்.

85. A bald headed man, scorched on the head by the rays of the sun, hurried towards a shady place and unluckily reached the foot of a palm tree. There, his head wasbroken with a loud crash by a big (date palm)fruit which just then happened to fall down. Generally, miseries purse a victim of fate wherever he may go.

गजभुजङ्गविहङ्गमबन्धनं शशिदिवाकरयोर्ग्रहपीडनम् ।
मतिमतां च विलोक्य दरिद्रतां विधिरहो बलवानिति मे मतिः ॥

86. தலைவிதி யதற்கே தலைமையாம் வலிமை
அலைகட லுலகில் அதற்குமேல் ஏது ?
கந்தடு கரியும் கொடிய நச்சரவும்
வந்தகப் படுமே வானுறு பறவைபோல்;
கதிர்மதி ஞாயிறும் கோள்களால் பற்றுறும்
எதிர்வுறும் பொறியால் அறிஞரும் வறிஞரே.

86. Observing the captivity of elephants, serpents and birds, the eclipse of the sun and the moon by the planets (Rahu and Ketu), and the state of poverty of men of wisdom, I conclude that Fate is wonderfully might.

सृजति तावदशेषगुणाकरं पुरुषरत्नमलङ्करणं भुवः ।
तदपि तत्क्षणमङ्गि करोति चेदहह कष्टमपण्डितता विधेः ॥

87. குறைவில் லாத குணம்நிறை கடலாய்
உறைவிட மான உலகினுக் கணியாம்
அரதனம் நிகர்த்த ஆண்மகன் தன்னை
இரத மான இனியனை இயற்றியான்
அவனையும் நொடியினில் அக்கினி சேர்த்திடில்
இவனையு மந்தோ இருந்தை யென்போமே.

87. Alas ! how unwise is the creator, who, having created man, as a gem of the human race, as the abode of all virtues without exception and as an ornament to the world, yet ordains him to perish in a moment (like all other mortals) !

अयममृतनिधानं नायकोऽप्योषधीनां
शतभिषगनुयातः शम्भुमूर्ध्नोऽवतंसः ।
विरहयति न चैनं राजयक्ष्मा शशाङ्कं
हतविधिपरिपाकः केन वा लङ्घनीयः ॥ 88 ॥

88. விதியின் பயனை விலக்குதல் எவர்க்காம்
நிதியாம் அமுதம் நிறைந்துள தவன்கண்,
சஞ்சீ வினிபோல் சிறந்தவோ டதிக்கிறை;
அஞ்சிரு பதின்மராம் மருத்துவ ரவனிடம்;
சம்புவாம் பரமன் சடைமுடி வதிபவன்;
அம்புவி இறைவர்க் குறுபிணி கயமது
இம்மதிப் பெரியனை இகவா தாகும்.

88. The yonder moon is the abode of nectar and the presiding deity of medicinal herbs. He is accompanied by a hundred physicians (by the constellation called *Satabhisak*- a hundred physicians) and is an ornament on the head of Siva. Yet the disease of consumption (waning) does not abandon him. Who can overcome the effect of accursed Fate ?

प्रियसख विपद्दण्डाघातप्रपातपरंपरा-
परिचयबले चिन्ताचक्रे निधाय विधिः खलः ।
मृदमिव बलात्पिण्डीकृत्य प्रगल्भकुलालव-
द्भ्रमयति मनो नो जानीमः किमत्र विधास्यति ॥89॥

89. நண்பகேள் நவில்வதை கலனாம் பிரமன்
திண்ணிய குயவன் மண்திரட்டு டுதல்போல்
உருட்டி உருவாக்குவன் உளமாம் பொருளை
புரட்டிப் பெருந்துயர் என்னுந் தடியால்
ஓயா தொழியா துறுதியா யடிப்பன்;
ஓவாத் தொடுகையால் உலர்ந்ததை மறுபடி
கவலையாம் சக்கர மீதினில் சுழற்றுவன்;
கவலை யிறைப்பிற் சுழலல்போல் கலங்குறும்,
இவ்வகை விஷமம் இயற்றலால் பிரமன்
எவ்வகைப் பயனுறும் உணரோம் யாமே.

89. Dear friend, this rogue of Fate, acting like an expert potter, squeezes my mind forcibly like a ball of clay, hardens it by striking repeatedly with his stick namely calamities, places it on the wheel of cares and rotates it. We know not what he proposes to make out of it.

विरम विरमायासादस्माद्दुरध्यवसायतो
विपदि महतां धैर्यध्वंसं यदीक्षितुमीहसे।
अयि जडविधे कल्पापायेऽप्यपेतनिजक्रमाः
कुलशिखरिणः क्षुद्रा नैते न वा जलराशयः ॥ 90 ॥

90. முட்டாள் விதியே ! முயலா தேநீ !
முட்டுற்ற போது முரணவர் முரணற !
பெருமலைக் கூட்டமோ பெருங்கடற் றொகுதியோ
உறுந்தம் வலிமை உகுந்திடும் முடிவிலும்
அறுமோ அவைதம் அழகிய பெருமை
உறுமோ தீரர் உரமும் இறுதியை

கற்பாந் தத்திலும் கரையா தவர்திறல்
விற்பனர் மேன்மை அற்றிடல் இலையே.

90. You foolish Fate ! desist, oh, desist from this vain labour of yours, born of a sinister resolve; for you wish to see the fortitude of the great, collapaing under advertisity. Even at the time of deluge, these cardinal mountains and the oceans will not demean themselves, giving up their natural traits.

दैवेन प्रभुणा स्वयं जगति यद्यस्य प्रमाणीकृतं
तत्तस्योपनमेन्मनागपि महान्नैवाश्रयः कारणम् ।
सर्वाशापरिपूरके जलधरे वर्षत्यपि प्रत्यहं
सूक्ष्मा एव पतन्ति चातकमुखे द्वित्राः पयोविन्दवः ॥

91. மண்ணுல கத்திற் பிறந்தமா னிடத்திற்கு
கண்ணும் பிரமன் கதித்ததே கையுறும்;
வல்லவர் சேர்க்கையால் மேன்மேல் வருதல்
ஒல்லுஞ் செயலல உற்றுநோக் கிடிலே,
எல்லா விருப்பும் நிறைவுற எழிலிகள்
செல்லார் வானின் சொரிபொழு தெல்லாம்
விண்வீழ் துளிக்கு விரும்பி யலைபுள்
நண்ணும் நன்னீர் சிற்சில துளிகளே.

91. Whatever measure of fortune has been allotted to a man in this world by powerful Fate, that will certainly come to him and it does not depend, in the least, on the support of the great. Even when the cloud showere daily filling on the quarters (satisfying the desires of all) only two or three tiny drops of water will fall into the mouth of the *Chataka* bird.

10. कर्मपद्धतिः

नमस्यामो देवान्न तु हतविधेस्तेऽपि वशगा
विधिर्वन्द्यः सोपि प्रतिनियतकर्मैकफलदः ।

फलं कर्मायत्तं किममरगणैः किं च विधिना
नमस्तत्कर्मभ्यो विधिरपि न येभ्यः प्रभवति ॥92॥

10. கர்மபத்ததி

92. கடவுளர் தமக்குநாம் கருதுவோம் வணக்கம்;
அடலுளார் அவரும் அமர்ந்தவர் விதிக்கீழ்;
தலைவிதிக் கும்நாம் தலைவணங் கல்முறை;
தலைவிதி தானும் தந்திடும் வினைப்பயன்
வினைப்பயன் கிடைப்பது விளையினா லேயெனின்
வினையன்றி மற்றவை யாலே பயனென் ?
விதியுங் கூட வினைக்கப் புறத்தான்,
விதிவினை நீக்கி வினைசெயல் இலையெனில்
வினைக்குத் தானே விழுப்பஞ் செய்வோம்
வினையினும் வல்லது விண்ணிலு மிலையே.

10. ON THE FRUITS OF PAST ACTIONS

92. We may worship the gods, but they are themselves victims of the accursed Fate. We may, then worship Fate, but he too can give only the fruits which are predetermined by *Karma* (the effect of the deeds of past lives). If fruits depend upon *Karma*, why care for the host of gods or for Fate ? Let us, therefore bow to Karma, which even Fate cannot surpass in power.

ब्रह्मा येन कुलालवन्नियमितो ब्रह्माण्डभांडोदरे
विष्णुर्येन दशावतारगहने क्षिप्तो महासङ्कटे ।
रुद्रो येन कपालपाणिपुटके भिक्षाटनं सेवते
सूर्यो भ्राम्यति नित्यमेव गगने तस्मै नमः कर्मणे ॥

93. அண்டமாம் பிண்டத்து உட்புறத் திருந்து
ஒண்டிறற் பிரமன் குயவனாய் உழைத்துளன்;
காக்குங் கடவுளும் கடலினுட் டங்குவோன்;
நோக்கிப் பத்தவ தாரம் நிகழ்த்துவோன்;

மண்டையோட் டுடனே மகிமைசேர் சிவனும்
அண்டமெ லாமுழன் றலைவன் பிச்சையாய்
பானுவாம் வெங்கதிர் பகர்விதிக் கொடுமையால்
வானெலாந் தினந்தோறும் வருவன் சுழன்று
வினையின் வலிமையே விளைத்ததிக் கதிகளை;
வினைவல் லமைக்கே விழுப்பஞ் செலுத்துவோம்

93. Let us bow to Karma, for Brahma has been allotted the role of a potter inside the primal egg of the Universe, Vishnu has been thrown into the very troublesome wilderness of the cycle of incarnations. Siva roams about begging with the skull (as a begging bowl) in his hand and the sun goes round and round in the sky daily . . . All these are caused by Karma and let us therefore bow to *Karma*.

या साधूंश्च खलान् करोति विदुषो मूर्खान् हितान् द्वेषिणः
प्रत्यक्षं कुरुते परोक्षममृतं हालाहलं तत्क्षणात् ।
तामाराधय सत्क्रियां भगवतीं भोक्तुं फलं वाञ्छितं
हे साधो व्यसनैर्गुणेषु विपुलेष्वास्थां वृथा माकृथाः ॥

94. நல்லோ னேகேள் நற்பய னடைய
பொல்லோர் தமையும் புண்ணிய ராக்கும்,
நல்லதாம் விழுச்செயல் வணங்குவாய் நலம்பெற
கல்லார் தமையும் கற்றவ ராக்கும்;
பொல்லாப் பகைவரும் பொருந்துவர் நண்பராய்
புலப்படா வற்றைப் புலப்படச் செய்யும்
கடல்படு நஞ்சைக் கிளரமு தாக்கும்;
இடர்தமை விளைக்கும் இயல்புகள் கடிக.

94. Listen, Oh, good man, If you wish to enjoy the cherished benefits, adore the goddess 'Good Karma' (i. e. perform pious deeds); for she converts rogues into saints, fools into scholars, foes into friends, the invisible into the visible, and the poison. Halahala into bnectar, all in a moment. Do not strive in vain at the attainment of other qualities, which are beset with many difficulties.

शुभ्रं सद्म सविभ्रमा युवतयः श्वेतातपत्रोज्वला
लक्ष्मीरित्यनुभूयते चिरमनुस्यूते शुभे कर्मणि ।
विच्छिन्ने नितरामनङ्गकलहक्रीडात्रुटत्तन्तुकं
मुक्ताजालमिव प्रयाति झटिति भ्रश्यद्दिशोऽदृश्यताम् ॥

95. நற்செயற் பயன்கள் நணுகுறுங் காரும்
விற்செறி யரண்மனை, விழைவுரும சிறுமிகள்,
ஒள்ளிய வெண்குடை யுயர்நிழ லரசு
தெள்ளிய இன்பெலாம் தானாய் வந்துறும்;
நல்வினைத் தொடர்கள் நைந்திட்ட னவேல்
புல்லும் இன்பச் சரடது புரைபடும்.
அன்புறு காதலார் அணுகாப் பகைவராய்
இன்ப முத்தாரம் இற்றுச் சிதறல்போல்
பற்பல நற்பொருள் பலவழி அகலும்
இற்பொருள் சுற்றம் இவையெலாம் மறையும்.

95. A splendid mansion, young ladies with charming movements and kingship shining forth under a white umbrella are all enjoyed for long until the sequence of good deeds are bearing fruit; but when it is exhausted fully, all these comforts vanish, being scattered suddenly in all directions, like a necklace of pearls, the string of which is snapped during an amorous quarrel between lovers.

गुणवदगुणबद्धा कुर्वता कार्यमादौ
परिणतिरवधार्या यत्नतः पण्डितेन ।
अतिरभसकृतानां कर्मणामाविपत्ते-
र्भवति हृदयदाही शल्यतुल्यो विपाकः ॥ 96 ॥

96. எச்செயல் செயினும் எண்ணிச் செயல்நலம்
அச்செயற் பயன்களை ஆய்ந்தறிந் தியற்றுக,
அவசர அடியாய் அமைந்திடும் அலுவல்
சிவப்பாம் தணலெனச் செதுக்குறும் நெஞ்சை.

96. A wise man should, at the outset, take efforts to realise the consequences before launching on any action good or bad. The results of deeds done in excessive haste acts like a burning dart in the heart till death.

स्थाल्यां वैडूर्यमय्यां पचति तिलखलं चान्दनैरिन्धनौघैः
सौवर्णैर्लाङ्गलाग्रैर्विलिखति वसुधामर्कतूलस्य हेतोः ।
छित्वा कर्पूरखण्डान् वृतिमिह कुरुते कोद्रवाणां समन्तात्
प्राप्येमां कर्मभूमिं न भजति मनुजो यस्तपो मन्दभाग्यः ॥

97. செயல்நிறை வாகச் செறிந்த இவ்வுலகில்
செயல்செயும் சுழலில் சேர்ந்துழல் ஒருவன்
உய்யும் வழியாம் உயர்தவ மிகந்தால்
பெய்யம் எள்ளை நெல்லெனச் சமைப்பவன்
தாழ்வாம் விளைபொருள் தழைத்தற் பொருட்டு
மேலாம் பண்டம் மிகஅழிப் பவனாம்.

97. The luckless fellow, who, having been born in this world of action, does not utilise the (precious) opportunity for acquiring penance (but wastes it in the pursuit of sensuous pleasures) is like one who cooks oil-cakes in a pot made of the gem, lapuz-lazuli, with piles of sandal wood as fuel. He is like one who ploughs the ground with the edge of golden ploughshares to cultivate the (useless and scanty) cotton of the *Arka* plant. He is like one who cuts the branches of the (valuable) camphor trees and plants with them a hedge around the (worthless) *Kodrava* fields.

नैवाकृतिः फलति नैव कुलं न शीलं
विद्यापि नैव न च यत्नकृतापि सेवा ।
भाग्यानि पूर्वतपसा खलु सञ्चितानि
काले फलन्ति पुरुषस्य यथैव वृक्षाः ॥ 98 ॥

98. உருவத் தெழில்நலம் உயர்குடிப் பிறப்பு
திருத்தமாம் நன்னடை தீர்புரைக் கல்வி
ஆய்ந்துணர்ந் தியற்றும் அறிஞர் பாற்றொண்டு
வாய்ந்த இவ்வியாவையும் வளந்தரல் சிறிதே;
நட்ட நன்மரம் நாட்செல் வதனால்
உற்ற நற்கனியை உகந்தே தரல்போல்
முற்பிறப் பவைகளில் முயன்றுசேர் நற்பயன்
இப்பிறப் பதனில் ஈந்திடும் நலமே.

98. Personal appearance does not yield the fruit of happiness, nor do noble birth and character. Learning and service rendered assiduously are equally futile. It is the good deeds of past lives that confer happiness on man at the appropriate time, like trees which put forth fruits in their proper season.

मज्जत्वम्भसि यातु मेरुशिखरं शत्रून् जयत्वाहवे
वाणिज्यं कृषिसेवनादि सकला विद्याः कलाः शिक्षताम् ।
आकाशं विपुलं प्रयातु खगवत्कृत्वा प्रयत्नं परं
नाभाव्यं भवतीह कर्मवशतो भाव्यस्य नाशः कुतः ॥

99. ஆர்கலி ஓடினும் மேருமுக டேறினும்
போர்க் களந்தனிற் பகைவரை வெல்லினும்
வாணிபம் பயிர்த்தொழில் வளமாய்க் கற்கினும்
பன்னும் பல்கலை பயின்று பறவைபோல்
அகல்வா னத்தில் ஆரப்ப றக்கினும்
புகல்முற் செயலால் பூதலந் தன்னில்
நிகழ விதித்தது நீங்குத லிலையே
வகுத்தான் வகுத்த வகைமா றுறுமோ ?

99. One may dive into the water or climb upon the peak of Meru, or conquer his foes in battle or practise trade, agriculture,

service or all branches of practise trade, agriculture, service or all branches of learning and the arts. One may traverse through out the wide sky like a bird. putting forth great efforts. Yet, what is not destined will never happen and what is bound to come as a consequence of Karma will never be lost.

वने रणे शत्रुजलाग्निमध्ये महार्णवे पर्वतमस्तके वा ।
सुप्तं प्रमत्तं विषमस्थितं वा रक्षन्ति पुण्यानि पुराकृतानि ॥

100. காடு போர்க்களம் கதழெரி பகைக் குழூ
ஆடுநீர் நடுக்கடல் ஓங்குதலை மலையே
தூக்கம் களிமயல் துன்புறும் இறுநிலை
ஊக்கிய முன்னறம் உயிர்காத் திடுமே.

100. In the forest or in the battle-field, in the midst of foes, water or fire, in the vast ocean or on the peak of a mountain, while asleep or unaware or caught in the midst of dangers, the good deeds done in past lives do protect a man.

भीमं वनं भवति तस्य पुरं प्रधानं
सर्वो जनः स्वजनतामुपयाति तस्य ।
कृत्स्ना च भूर्भवति सन्निधिरत्नपूर्णा
यस्यास्ति पूर्वसुकृतं विपुलं नरस्य ॥ 101 ॥

॥ भर्तृहरिनीतिशतकं संपूर्णम् ॥

101. முற்செய் நன்மை முதிரறி வோர்க்கு
முற்றுல கெங்கனும் நிதிமணி நிறைந்ததாம்,
அஞ்சத் தகுங்காண் அம்பே ரூராம்
எம்மா னிடரும் தம்மவர் ஆவரே.

நீதிசதகம் முற்றிற்று

101. To the man who possesses an abundance of virtue amassed in past lives, even the frightful forest becomes (comfortable) like a capital city. All people become kinsfolk and the entire earth becomes replete with priceless treasures and gems for him.

Here ends Bhartruhari's Niti Sataka

COMMON VARIANTS OF READINGS

Page	Sl.		
1	1	आनन्दचिन्मात्र	अनन्तचिन्मात्र
2	4	दंष्ट्रान्तरात्	दंष्ट्राङ्कुरात्
6	11	गौर्गदभः	गोगर्दभौ
7	13	सर्वदा. . . यार्थिभ्यः	सर्वदाप्यर्थिभ्यः
8	14	परिगतपरमार्थान्	अधिगतपरमार्थान्
9	16	केयूराणि न भूषयन्ति	केयूरा न विभूषयन्ति
13	23	चरणावघातं	चरणावपातं
17	29	प्राणोच्छेदः	प्राणोत्सेधः
18	32	गच्छतात्	गच्छताम्
20	36	अर्थिषु नृपाः	अर्थिषु नराः
22	39	अनेकरीतिः	अनेकरूपा
28	50	वृद्धिमुपैति	वृद्धिमती च
29	52	सज्जनसंगतौ	सज्जनसंगमे
29	52	खलैरेते	खलेष्वेते
29	52	नमस्कुर्महे	महद्भ्यो नमः
33	59	दृश्यते	राजते
33	59	स्वात्यां सागर-	अतःसागर-
34	60	यः प्रीणयेत्	प्रीणाति यः
42	72	रत्नैर्महाब्धेः	रत्नैर्महार्घः
42	74	क्वचित्पृथ्वीशय्यः	क्वचि मौ शय्या
44	76	कर्षन्ति. . . पाशैः	तर्षन्ति. . .पाशाः
44	78	शृङ्गोत्सङ्गात	शृङ्गोत्तुङ्गात्-शृङ्गोच्छ्रायात्
44	78	विदलितः	विगलितः
47	82	ऐरावणो	ऐरावतो
48	84	यथा कन्दुक	प्रायःकन्दुक
49	85	खर्वाटो	खल्वाटो

Page	Sl.		
49	85	संतापितो	संतापिते
49	85	विधिवशात्	द्रुतगतिः
49	86	विलोक्य	निरीक्ष्य
51	89	प्रपातपरंपरा	प्रवातपरंपरा
53	92	किममरगणैः	यदि किमपरैः
55	96	कार्यमादौ	कार्यजातं
56	97	तिलखलं चान्दनै	तिलकणांश्चान्दनै
56	97	न भजति	न चरति
57	99	कृषिसेवनादि	कृषिमप्युपैतु
58	101	सन्निधिरत्नपूर्णा	संचितरत्नपूर्णा

ALPHABETICAL INDEX OF SLOKAS

	Page		Page
अकरुणत्वमकारण-	24	केयूराणि न भूषयन्ति	9
अज्ञः सुखमाराध्यः	2	क्वचित्पृथ्वीशय्यः	42
अम्भोजिनीवनविलास-	9	क्षान्तिश्चेत्कवचेन किं	10
अयममृतनिदानं	50	क्षीरेणात्मगतोदकाय	38
आज्ञा कीर्तिः पालनं	22	क्षुत्क्षामोपि	13
आरम्भगुर्वी क्षयिणी	28	खर्वाटो दिवसेश्वरस्य	49
इतः स्वपिति केशवः	39	गजभुजङ्गविहङ्गम-	49
उद्भासिताखिल-	27	गुणवदगुणवद्वा	55
एते सत्पुरुषाः	37	छिन्नोऽपिरोहति	46
ऐश्वर्यस्य विभूषणं	46	जयन्ति ते सुकृतिनो	12
कदर्थितस्यापि	44	जाड्यं धियो हरति	12
करे श्लाघ्यस्त्यागः	30	जाड्ये ह्रीमति	24
कान्ताकटाक्षविशिखैः	44	जातः कूर्मः स एकः	39
कुसुमस्तबकस्येव	15	जातिर्यातु रसातलं	18
कृमिकुलचितं	5	तृष्णां छिन्धि	40

	Page		Page
दाक्षिण्यं स्वजने	11	प्रारभ्यते न खलु	42
दानं भोगो नाशः	20	प्रियसख विपत्	51
दिक्कालाद्यनवच्छिन्न-	1	प्रिया न्याय्या वृत्तिः	32
दुर्जनः परिहर्तव्यो	24	बोद्धारो मत्सरग्रस्ताः	1
दैवेन प्रभुणा	52	ब्रह्मा येन कुलालवत्	53
दौर्मन्त्र्यान्नृपतिः	19	भग्नाशस्य करण्ड-	47
न कश्चिच्चण्डकोपानां	26	भीमं वनं भवति	58
नमस्यामो देवान्	52	मज्जत्वम्भसि यातु	57
नम्रत्वेनोन्नमन्तः	35	मणिः शाणोल्लीढः	20
निन्दन्तु नीतिनिपुणा	43	मनसि वचसि काये	41
नेता यस्य बृहस्पतिः	47	मृगमीनसज्जानानां	28
नैवाकृतिः फलति	56	मौनान्मूकः प्रवचन-	27
पद्माकरं दिनकरो	36	यथा कन्दुकपातेन	48
परिक्षीणः कश्चित्	21	यदचेतनोऽपि पादैः	17
परिगतपरमार्थान्	8	यदा किंचिज्ज्ञोऽहं	4
परिवर्तिनि संसारे	14	यद्धात्रा निजफाल-	23
पापान्निवारयति	38	यस्यास्ति वित्तं	19
प्रदानं प्रच्छन्नं	33	या साधूंश्च खलान्	54
प्रसह्य मणिमुद्धरेत्	2	यः प्रीणयेत्सुचरितैः	34
प्राणाघातान्निवृत्तिः	31	रत्नैर्महाब्धेस्तुतुषुः	41

	Page
राजन्दुधुक्षसि यदि	22
लमेत सिकतासु	3
लाङ्गूलंचालनमधः-	13
लोभश्चेदगुणेन	25
वने रणे शत्रुजल-	58
वरं प्राणोच्छेदः	17
वरं शृङ्गोत्सङ्गात्	44
वहति भुवनश्रेणिं	16
वह्निस्तस्य जलायते	45
वाञ्छा सज्जनसङ्गतौ	29
विद्या नाम नरस्य	10
विपदि धैर्यमथा-	30
विरम विरमायासात्	51
व्यालं बालमृणाल-	3
शक्यो वारयितुं	6

	Page
शशी दिवसधूसरो	26
शास्त्रोपस्कृत-	7
शिरः शार्वं स्वर्गात्	5
शुभ्रं सद्म सविभ्रमा	55
श्रोत्रं श्रुतेनैव	36
संतप्तायसि	33
संपत्सु महतां	31
सत्यानृता च	22
सन्त्यन्येऽपि	15
सिंहः शिशुरपि	17
सृजति तायत्	50
स्थाल्यां वैडूर्य	56
स्वल्पस्नायु	14
स्वायत्तमेकान्त	4
हर्तुर्याति न	7